

Josef Hauptmann

1849 – 1923

Úvod¹

---

¹ Hlavní zdroj informací, které je zde využito, pochází, pokud není uvedeno jinak, z archivu Otakara Hauptmanna (1897 – 1974), který se historií rodiny Hauptmannů zabýval od svého mládí. [1]

Od narození po ukončení škol 1849-1864

Josef Hauptmann se narodil 6. května 1849 Brandýs nad Labem č. p. 20 jako čtvrté dítě Karla Hauptmanna c. k. silničního inženýra a Marie Anny Teresie rozené Brzorádové.

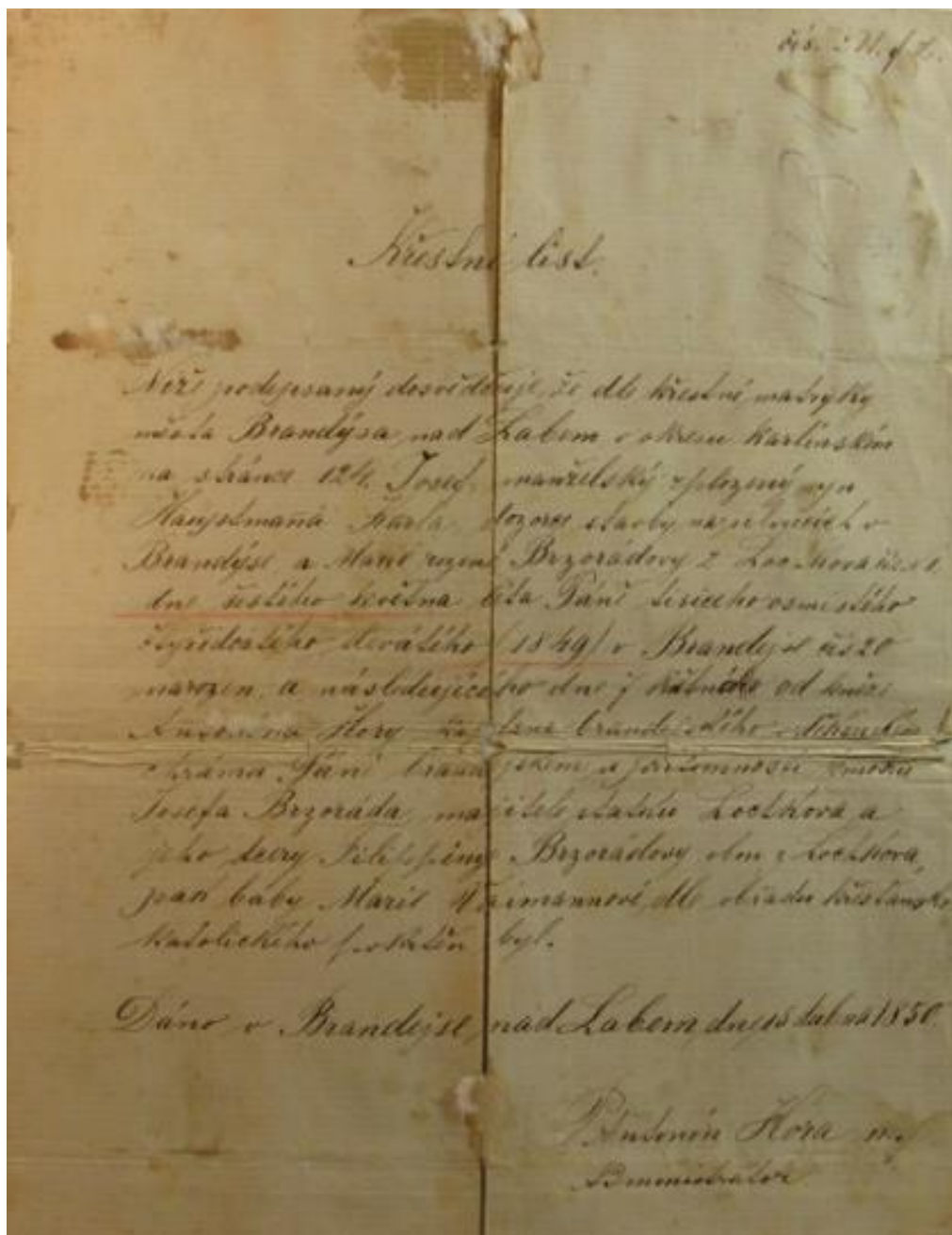
Viz citace z rodného listu:

Níže podepsaný dosvědčuje, že dle křestního listu matriky města Brandýsa nad Labem v okrese Karlínském na stránce 124. Josef manželský zplozený syn Hauptmanna Karla dozorce stavby na silnicích v Brandýse a Marie rozené Brzorádovy z Lochkova čís. 1 dne šestého května léta páně tisícího osmistého čtyřicátého devátého (1849) v Brandýse čís. 20 naroden a následujícího dne 7 května od kněze Antonína Hory kaplana Brandýského v děkanském chrámu Páně brandýském u přítomnosti kmotra Josefa Brzoráda majitele statku Lochkova a jeho dcery Filipíny Brzorádovy obou z Lochkova, paní báby Marie Vaimannové, dle obrádu křesťansko katolického pokřtěn byl.

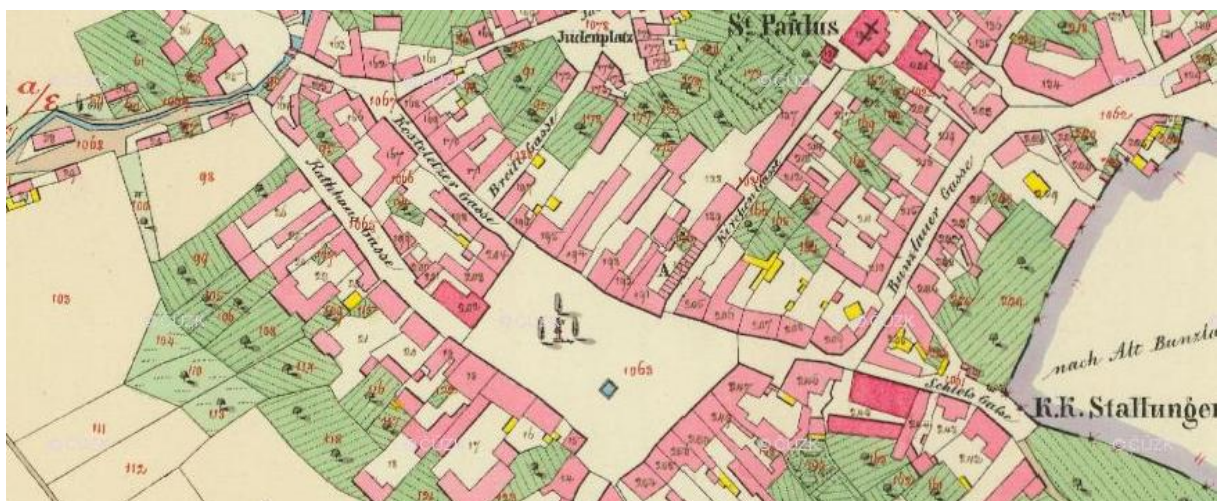
Dáno v Brandýse nad Labem dne 18 dubna 1850

P Antonín Hora

Administrátor

Křestní list Josefa Hauptmanna [1]

Brandýs nad Labem, mapa stabilního katastru (1842) [2]

Od roku 1856 do roku 1861 navštěvoval obecnou školu v Klatovech, kde se spolu s rodinou přestěhovali.

V letech 1861 až 1863 navštěvoval nižší reálnou školu, taktéž v Klatovech a od roku 1863 pak vyšší reálnou školu v Lokti, kde bydlel u strýce Erbena. Byl zde poslán také proto, aby se zde také zdokonalil v německém jazyce. Vyšší reálnou školu absolvoval v roce 1864². Z dnešního pohledu tak můžeme říci, že měl dokončené úplné střední vzdělání. Což nebylo v této době moc běžné. A vyšší vzdělání, tedy v českých zemích pražskou techniku a univerzitu, měl už pouze úzký kruh vyvolených.

Josef Hauptmann v mládí [1]

Foto z vyšší reálné školy v Lokti, Josef Hauptmann je v horní řadě sedmý zleva (1864) [1]

² Reálná škola (německy Realschule) nebo častěji jen reálka, byl druh střední školy, na rozdíl od gymnázia zaměřené spíše na přírodovědní obory a živé jazyky. Od roku 1851 bylo studium na reálce šestileté (tříletá nižší reálka a tříletá vyšší reálka), od roku 1868 sedmileté (čtyřletá nižší reálka a tříletá vyšší reálka) a od roku 1869 bylo ukončováno maturitou. [3]

Lesní na panstvích 1864-1900

Po absolvování vyšší reálné školy nastupuje Josef Hauptmann kariéru v lesnictví a v roce 1864 nastupuje jako lesní příručí do Lovčic u Klatov v panství Plánice.

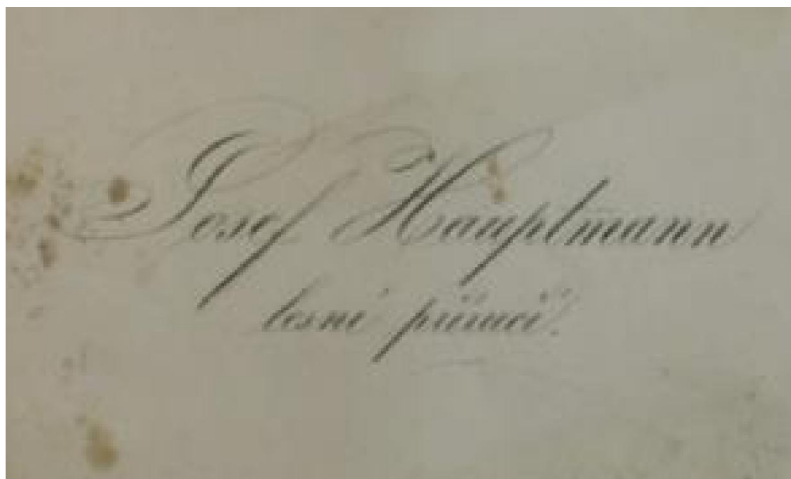
Lovčice, mapa stabilního katastru (1837) [2]

Josef Hauptmann, prostřední řada první zleva, Lovčice u Klatov (1864) [1]

Josef jako lesní příručí (1865) [1]

Josef Hauptmann, vizitka (1865) [1]

V roce 1869 Josef Hauptmann začal psát poznámkový sešit (v originále Anmerkungen), kde se kromě údajů o jeho narození, krátce zmiňuje o školách, které studoval, ale hlavně chronologicky popisuje všechna místa (panství) kde působil jako lesní příručí a později jako lesní a revírník. Je zajímavé, že tento deník je psán německy. Přitom veškerá jeho korespondence s rodinou byla psána česky. Tedy doma se mluvilo česky.

Níže je uveden chronologicky seznam míst, kde dle tohoto deníku působil:

Od 30. října 1867 v obci Kout, panství Domažlice.

Od 10 května 1869 v Horšovském Týnci, panství Domažlice.

Od 1870 v Úlibicích, panství Jičín. U knížete Trautmanndorfa

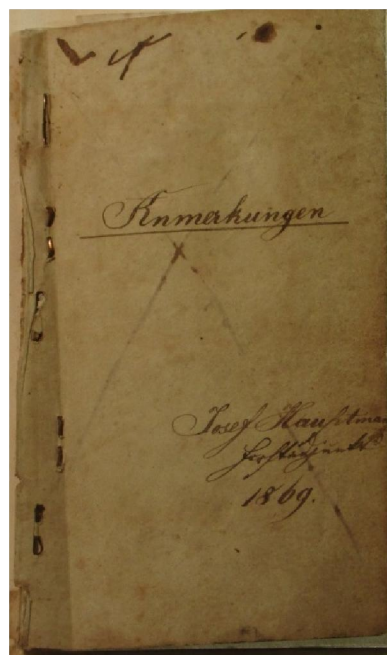
Od roku 1875 v Pusté Proseči (Nová Paka), panství Jičín.

Od 15. října 1876 v Kamenici, panství Jičín (Kováčská bažantnice).

Od 1. října 1877 v obci Nemed-Lad, dnes Lad, kraj Somogy, Maďarsko.

Od 1. listopadu 1878 do 1. prosince 1878 v obci Pecka (u Nové Paky). Jak sám Josef píše, na všech předchozích postech působil jako adjunkt (lesní příručí).

Od 1. prosince 1878 na Velehradě, Pravděpodobně už jako lesní, nebo revírník.

Poznámkový sešit Josefa Hauptmanna (1869) [1]

Josef Hauptmann (1880) [1]

Josef Hauptmann (15. 1. 1881) [1]

Hromadné foto zaměstnanců revíru, pravděpodobně ještě na Velehradě, Josef označen šipkou (1880) [1]

15. března 1881 nastupuje Josef Hauptmann na panství knížete E. Kinského do Valašského Meziříčí.

Nejprve působí na revíru (či statku) Terezin dvůr³. V roce 1886 mu obec Jasenice u Valašského Meziříčí uděluje čestné občanství za zásluhy. Víz níže:

Čestné občanství Josefa H. od obce Jasenice (1886) [1]

³ Dle německy psaného osvědčení (v němčině „Zeugnis“) „Therese Hof bei Wallachisch Meziritsch“.

Od 15. prosince 1886 pak Josef Hauptmann, v rámci panství Kinského, odchází dělat revírníka do blízkých Branek. Zde se seznámil s dcerou židovského hostinského Ernestinou Adlerovou.

Josef Hauptmann, vlevo (1887) [1]

Ernestina (Arnoštka) Adlerová v ochotnickém divadle (1887) [1]

Josef Hauptmann (1887) [1]

V roce 1887 si v dopise svému bratrovi Vilémovi stěžuje, že kvůli židovské víře mu Arnoštka její rodiče nechťejí dát. Viz dopis níže, kde o ní mluví jako o Týnce:

25. 5. 1887

Milý Vilémku!

Přeji Ti k Tvým se blízcím jmeninám vše to nejlepší, co si sám jen můžeš přát; mnoho peněz, zdravý a spokojenost, a až se budeš chtít snad jednou ženit, by se Ti lépe dařilo nežli mě.

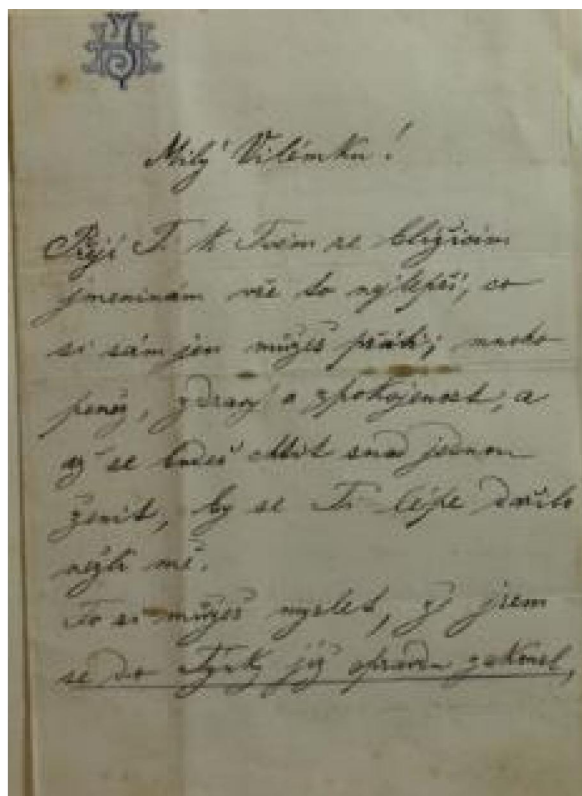
To si můžeš myslet, že jsem se do Týnky již opravdu zakouzl, a ona do mě, neb sedíme spolu skoro každý den do 11 až 12 hod. večer, a když jsem konečně mluvil o ženění, řekla, že to matka na žádný pád nepřipustí, že to ví již dle řeči, leda až po její smrti, a to možná že bych se ještě načekal; teď nevím co mám dělat, říkat o ní a dostat koš, to se mě těž nechce.

Tak mě nejspíše nezbyde nic jiného, nežli si hledat opět jinou; ale kde?!

Tak to máš na tom světě! Psal bych Ti více, ale večer jsem nemohl, byl jsem u Týnky do 12 hod. a teď již posel čeká na psaní; tak musím končit.

Lotinka ti bez toho vše ostatní psala. V duchu tě srdečně líbá Tvůj

Josef

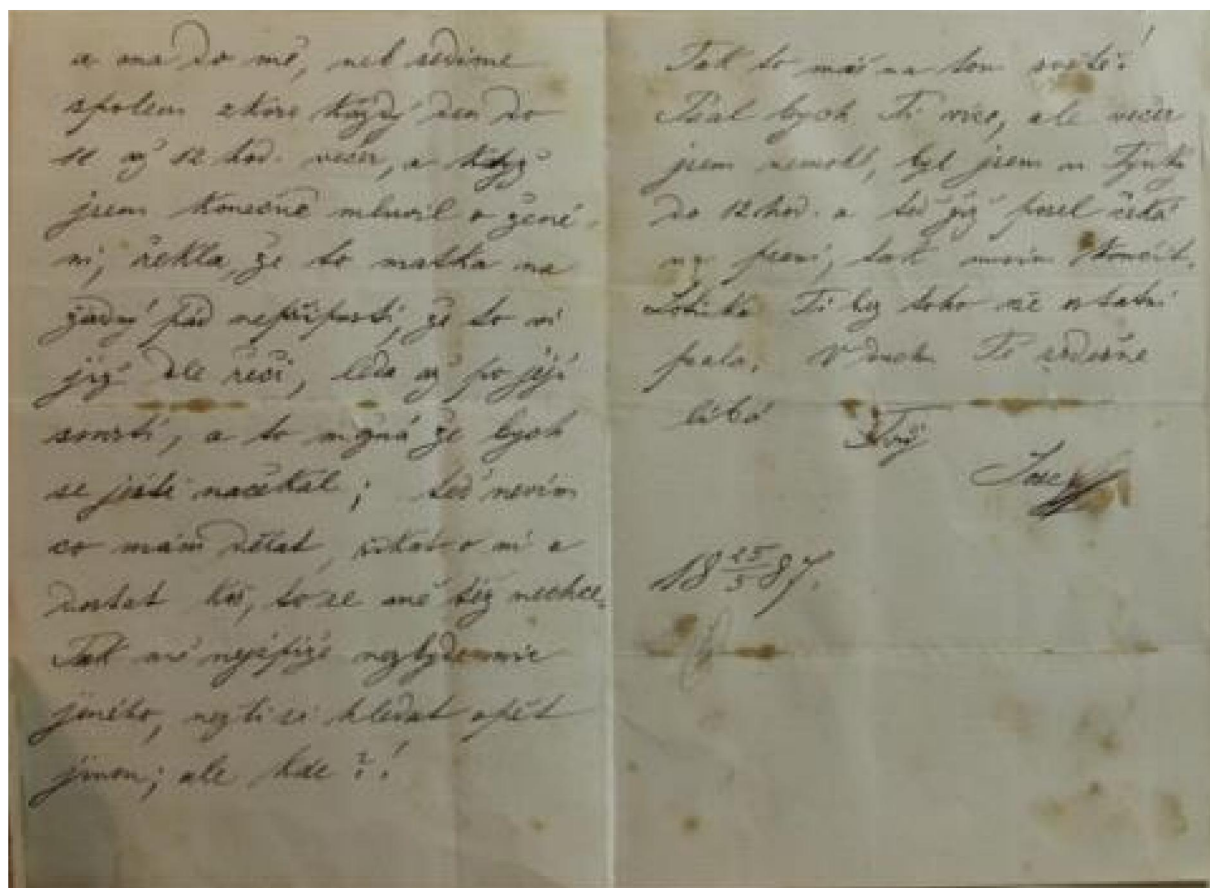
Milý Vilémku!

Přeji Ti k Tvým se blízcím jmeninám vše to nejlepší, co si sám jen můžeš přát; mnoho peněz, zdravý a spokojenost, a až se budeš chtít snad jednou ženit, by se Ti lépe dařilo nežli mě.

To si můžeš myslet, že jsem se do Týnky již opravdu zakouzl,

Josef

1887

a ona do mě, neb sedíme
spolu skoro každý den do
11 až 12 hod. večer, a když
jsem konečně mluvil o ženi-
ní, řekla, že to matka na
žádný pád nepřipustí, že to ví
již dle řeči, leda až po její
smrti, a to možná že bych
se ještě načekal; teď nevím
co mám dělat, říkat o ní a
dostat koš, to se mě těž nechce.

Tak mě nejspíše nezbyde
nic jiného, nežli si hledat
opět jinou; ale kde?!

Tak to máš na tom světě!
Psal bych Ti více, ale
večer jsem nemohl, byl jsem
u Týnky do 12 hod. a teď již
posel čeká na psaní; tak
musím končit.

Lotinka ti bez toho vše
ostatní psala. V duchu tě
srdečně líbá Tvůj

Josef

1887

Dopis Josefa bratrovi Vilémovi (1887) [1]

Od 1. května 1891 působí jako lesní v obci Dolní Weigstein⁴. A zde se také tajně ožení s Arnoškou Adlerovou. Ta před svatbou konvertovala ke katolické víře a nechala se pokřtít. Viz oddací list a oznámení o proběhlé svatbě (právě to naznačuje, že svatba byla tajná). Svatba byla v Kostele Narození Panny Marie v blízké vesnici Radkově.

Kostel Narození Panny Marie v Radkově [4]

Svatební oznámení Josefa a Arnošky (1891) [1]

---

⁴ dnes Podhradí u Vítkova (okres Opava) u hradu Vikštejn

Oddací list Josefa a Arnoštky (1891) [1]

Od 1. března 1892 pobývá krátce Josef Hauptmann v Pettau v Dolním Štýrsku⁵.
Od 15. listopadu 1892 je lesním v Kostomlatech nad Labem na panství Lysá nad Labem u
Fridricha Leitenbergera. A to až do 30. prosince 1900.

Hájovna v Kostomlatech nad Labem, kde bydlela rodina Josefa Hauptmanna (1897) [1]

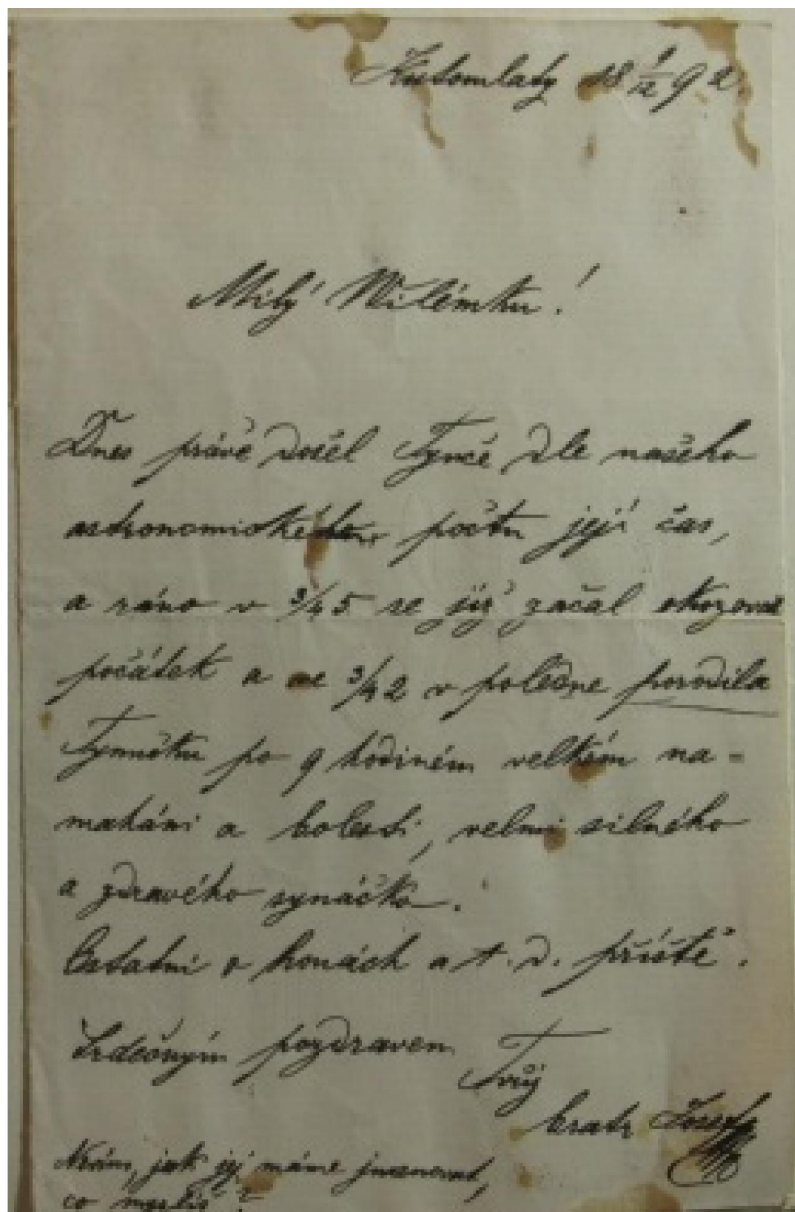
Hájovna v Kostomlatech nad Labem, kde bydlela rodina Josefa Hauptmanna (2013) [3]

---

⁵ dnešní Ptuj ve Slovinsku

9. 12. 1892 se Josefovi a Arnoštce v Kostomlatech narodil první syn Rudolf a byl pokřtěn ve zdejším kostele 21. prosince téhož roku. Křtil jej kaplan Josef Janeček a kmotrou byly Adolfie Pittersdorfová, baronka z Branek, vdova po Heřmanovi svobodnému pánovi z Pillersdorffu, zemském prezidentovi Slezska⁶. Ovšem ta se osobně obřadu neúčastnila a zastupovali ji Josefův bratr Filip a Arnoština sestra Paula.

Níže je dopis bratru Vilémovi, kde se o narození Rudolfa zmiňuje

Dopis Josefa bratru Vilémovi o narození syna Rudolfa (1892)

Kostomlaty nad Labem 9. 12. 1892

Milý Vilémku!

Dnes právě došel Týnce dle našeho astronomického počtu její čas, a ráno v $\frac{3}{4}$ 5 se již začal okazovat počátek a ve $\frac{3}{4}$ 2 v poledne porodila Tynuška po 9 hodinovém velkém namáhání a bolesti, velmi silného a zdravého synáčka.

Ostatní o honách atd. příště.

Srdčným pozdravem Tvůj bratr Josef

Nevím jak jej máme jmenovat, co myslíš?

⁶ zemský prezident Slezska byl místodržící, tedy nejvyšší představitel státní správy v rakouském Slezsku.

Křestní list Rudolfa Hauptmanna (1892) [1]

Adolfe Pittersdorfová, baronka z Branek, vdova po Heřmanovi svobodnému pánovi z Pillersdorffu, zemském prezidentovi Slezska (1892) [1]
úřad zemského prezidenta (místodržícího, tedy nejvyššího představitele státní správy) Slezska

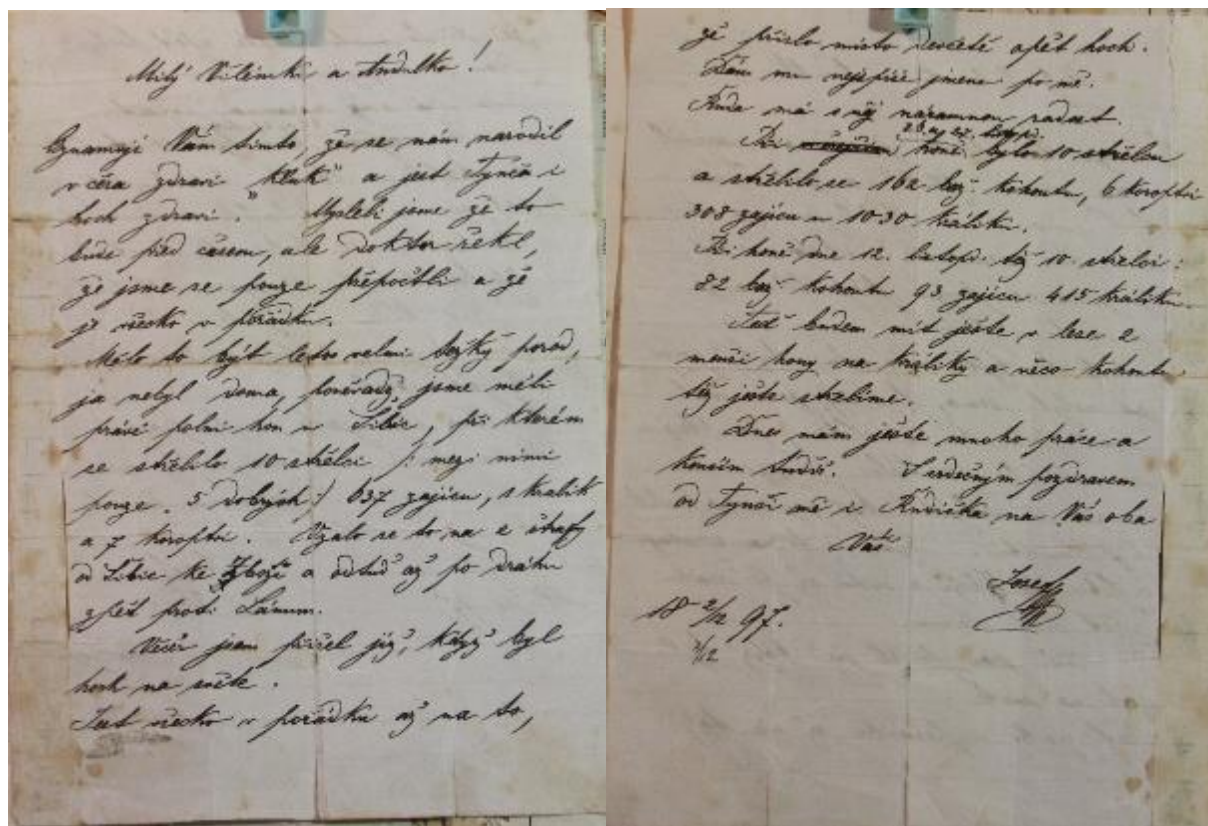
Arnoštka (1897) [1]

Foto z panství Lietenbergera, Josef v dolní řadě první z leva [1]

1. 12. 1897 se mu narodil druhý syn Otakar. Narodil se, stejně jako Rudolf, v Kostomlatech nad Labem a byl pokřtěn v témže kostele dne 20. 12. 1897. Křtil tamější farář a kmotrem byl jeho strýc Filip Hauptmann. Niže je dopis bratru Vilémovi, kde se o narození Otakara zmiňuje.

Dopis Josefa bratru Vilémovi o narození syna Otakara (1897) [1]

Milý Vilémku a Andulko,

Oznamuji Vám tímto, že se nám narodil včera zdravý „kluk“ a jest Tynča i hoch zdraví. Mysleli jsme, že to bude před časem, ale doktor řekl, že jsme se pouze přepočítali a že je všecko v pořádku.

Měl to být letos velmi těžký porod, já nebyl doma, poněvadž, jsme měli právě polní hon u Libic, při kterém se střelilo 10 střelci; mezi nimi pouze 5 dobrých; 637 zajíců, 1 králík a 7 koroptví. Vzalo se to na 2 škafy u Libic ke Zboží a odtud až po dráhu zpět proti Sanům⁷.

Večer jsem přišel již, když byl hoch na světě.

Jest všecko v pořádku až na to, že přišlo místo děvčete opět hoch.

Dám mu nejspíše jméno po mě.

Ruda má s něj náramnou radost.

Při honě 26 a 27. Listopadu bylo 10 střelců a střelilo se 162 baž. kohoutů, 6 koroptví, 306 zajíců a 1030 králíku.

Při honě dne 12. Listopadu též 10. střelci: 82 baž. kohoutu, 93 zajíců, 415 králíku.

Ted' budem mít ještě v lese 2 menší hony na králíky a něco kohoutu též ještě střelíme.

Dnes mám ještě mnoho práce a končím tudíž. Srdčným pozdravem od Týnky mě i Rudička na Vás oba Váš

Josef

2. 12. 1897

⁷ Libice, Zboží a Sany jsou vesnice blízko Kostelce nad Labem

Den, měsíc a rok den, měsíc a rok		Jméno Název		Otec Páta	Matka Máta	Kmofci Páti	Bába Oběti
1897	11	Otakar	...	...	...	...	...

Dáno od duchovního úřadu v ... 11. ledna 1897.

Křestní list Otakar (1897) [1]

18. 12. 1897 píše Filip Hauptmann bratrovi Vilémovi o křtinách malého Otakara a naznačuje, že měly být odloženy z důvodu zdraví novorozence, které se ale už zlepšuje. Také píše o úmrtí Apoleny Hauptmannové (manželka Františka Hauptmanna, bratra Josefova Otce):

Milý Viléme!

Zprávu o smrti tety Appy zaslala nám také sestřenice Jetty.

Dnes měl jsem býti kmotrem na křtinách v K. Jelikož se však novorozenci již lépe vede, jsou tyto odloženy na dobu pozdější snad až po svátcích. Předevčirem, po dlouhém mlčení psal konečně Eda. Zdraví jsou všichni. Psát budu za několik dní. Dnes je šeredné počasí, prší. Filip.

Dopis Filipa Hauptmanna bratrovi Vilémovi (1897) [1]

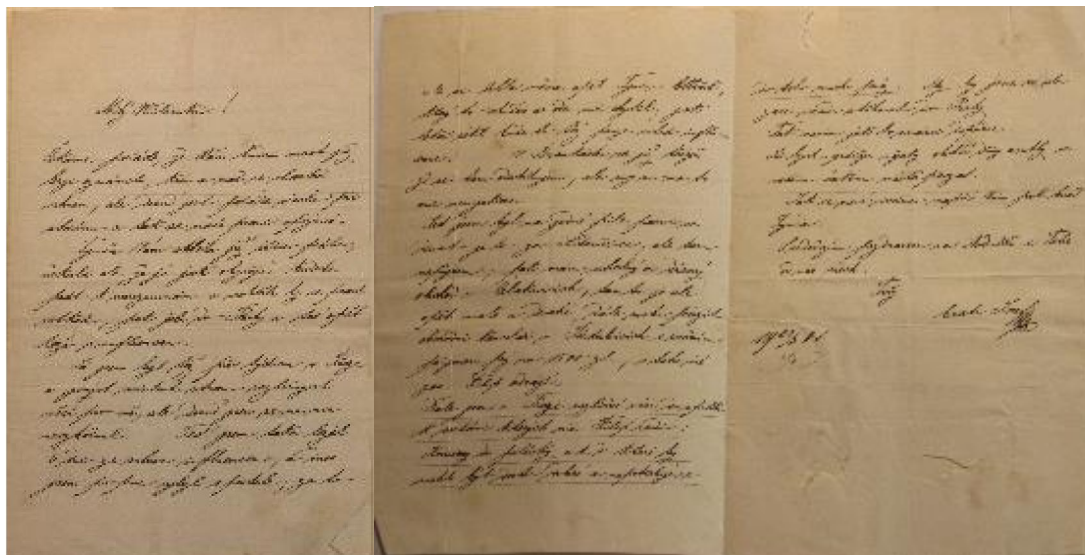

Rodina Josefa Hauptmanna (1898) [1]

Továrník na Královských Vinohradech 1901-1923

Na panství Lysá nad Labem končí Josef Hauptmann na konci roku 1900.

Stále nejspíše bydlí v Kostomlatech, ale poohlíží se po investičních příležitostech. Nejspíše se finančně dost zmožil (není známo, jestli si peníze našetřil, zdědil, nebo se k nim dostal jiným způsobem), protože začíná uvažovat jak investovat větší částku peněz. Viz dopis Bratru Vilémovi níže.

Dopis Josefa Hauptmanna Vilémovi (1901) [1]

Milý Vilémku!

Čekáme pořád, že Vám budeme most již brzy oznámit, kam a nač se vlastně vrhnem, ale dosud jest pořád všecko při starém a tak se naše psaní opozdívá.

Tynča Vám tak chtěla již dříve psáti, čekala ale že jí jak obyčejně budete psát k narozeninám a nechtěla by se psaní setkali, pak jela do Prahy a teď opět leží s influencou⁸.

Já jsem byl též před týdnem v Praze a jiných místech stran rozličných věcí pro mě, ale dosud jsem se na nic nerozhodl. Ted' jsem také ležel 3 dni silným influencou (chřipkou), a dnes jsem poprvé vylezl z postele; za to ale si lehla včera opět Tyni i Ottíček, který to chud'as as ode mě chytil; jak lékař řekl bude to též pouze silná influence. V Brankách se již těšejí že se tam odstěhujem, ale my si na to ani nemyslíme.

Ted' jsem byl na jedné pile parní se dívat je to za Litoměřici, ale tam nepůjdem; pak mám uhelný a dřevný obchod v Čelákovcích, tam to je ale opět malé a drahé; dále mohu převzít obchodní kancelář v Pardubicích s ročním příjmem prý na 1500 zl., s toho mě zas Filip odráží.

Dále jsou v Praze rozličné věci do spolku k dostání kterých mě Filip radí:

Konzervy do polévky atd. které by mohlo býti dobré a nepotřebuje se do toho mnoho peněz. My by jsme ale zase neradi stěhovali do Prahy.

Tak nevím jak to s námi dopadne.

Já bych nejraději nějaký obchod dříví a uhlí ve větším českém městě převzal.

Jak se něco dovíme napiše Vám pak hned Tynča.

Srdečným pozdravem na Andulku i tebe od nás všech.

Tvůj bratr Josef

23. 3. 1901

⁸ staré, z latiny převzaté pojmenování chřipky.

31. 5. 1901 pak Josef Hauptmann sepisuje smlouvu s manželi Geislerovými o kapitálovém vstupu do firmy „První pražská výroba nejjemnějších polévkových konzerv a specialit Fr. Geisler“ v Praze na Královských Vinohradech jako tichý společník. Viz přepis textu:

Smlouva společenská

učiněná mezi p. Josefem Hauptmannem na straně jedné a mezi manželi Františkem Geislerem a Olgou Geislerovou na straně druhé.

I.

Pan Josef Hauptmann vstupuje tímto a již vstoupil k firmě „První pražská výroba nejjemnějších polévkových konzerv a specialit Fr. Geisler v Praze Fügnerovo nám. č. 5“ co tichý společník.

II.

Firma příště bude zníti: „První pražská výroba konzerv, František Geisler v Praze, Fügnerovo nám. č. 5 a dá se v tomto znění protokolovati.

III.

Pan Josef Hauptmann vstupuje do společnosti se vkladem a z příjmu tohoto obnosu pp. manželé František Geisler a Olga Geislerová tímto kvitují. Kapitál tento neb i onen, který by nad to p. Josefem Hauptmannem do společnosti byl vložen, zúročuje se tímto 4% počínaje ode dne podepsání této smlouvy, resp. ode dne vkladu. Pan Josef Hauptmann má vůli všechnen vložený kapitál i úroky po předcházející čtvrtletní výpovědi, kdykoliv nazpět požadovati. Úroky vyplácí se p. Hauptmannovi vždy koncem roku za rok předcházející a nečítají se na podíl jmenovaného v čistém zisku. Páni manželé František Geisler a Olga Geislerová mohou též p. Hauptmannovi jeho kapitál po předcházející půlletní výpovědi zaplatiti. V případě výplaty kapitálu p. Josefa Hauptmanna nutno jej platiti vždy v hotovosti, a není jmenovaný povinen po splátkách placení přijmouti.

IV.

Pan Josef Hauptmann má právo všechnu obchodní korespondenci, knihy, účty, poznámky, objednávky a vůbec všechny listiny k obchodu se vztahující, kdykoliv a v každý čas si prohlédnouti a vůbec míti vrchní dozor nad obchodem. Všechny účty vypláceti se musí pouze po výslovném schválení a svolení p. Hauptmanna. Též mu jest volno kdykoliv pokladnu revidovati pp. Manželé František Geisler a Olga Geislerová jsou povinni vše na požádání pana Josefa Hauptmanna učiniti, by se o stavu obchodu mohl přesvědčiti.

V.

V případě, že by p. Josef Hauptmann činně obchodu účastniti se chtěl, což učiniti má vůli mu zůstaveno a nárok jeho na plnou polovinu čistého zisku nezkráceně trvá i bez součinnosti jeho v obchodě, převzal by vedení knih co účtu, jakož i správu pokladny a nákup surového zboží. V tomto případě mají manželé František Geisler a Olga Geislerová též práva, která ohledně spoludozoru ve IVtém odstavci této smlouvy panu Hauptmannovi jsou vyhrazena, až na ustanovení ohledně otvírání korespondencí obchodních a přijímání peněz, kteréž právo p. Hauptmannovi jest vyhrazeno. Nákup veškerého zboží do obchodu musí se díti za souhlasu p. Hauptmanna a po dohodnutí s ním. Dle přání pana Hauptmanna může po případě celý závod i naveden býti přeložen.

VI.

Přijímání obchodního personálu a ustanovení výše jeho mzdy vyhrazeno jest souhlasu obou smlouvajících se stran. Taktéž výpovědi personálu jen za souhlasu druhé strany státi se mohou.

VII.

Na konci každého roku (v prosinci) zřídí se inventář, sestaví se bilance a vypočítá se čistý zisk, neb ztráta, jež se mezi společníky rozdělí a to tím způsobem, že na zisku podíl berou obě smluvní strany stejným dílem, totiž manželé pp. Geislerovi polovicí, p. Josef Hauptmann rovněž polovicí, na ztrátě však pan Josef Hauptmann jen do výše vloženého vkladu. Ziskem zove se ona suma v penězích vyznačená, kteráž po zapravení režie, po odepsání dubiosních pohledávek a 4% úroku ze vkladu p. Josefa Hauptmanna vybývá; ztrátou pak zove se ona suma v penězích vyznačená, kteráž po srážce režie, odpisu dubisních pohledávek a 4% úroku ze vkladu p. Josefa Hauptmanna na obnos stanovený inventářem, do něhož vklad p. Hauptmanna jest započten a který při uzavření této sumy byl učiněn, se nedostává.

VIII.

PO podpisu této smlouvy zřídí se přesný inventář celého obchodu za zúčastnění obou smlouvajících se stran. Inventář a bilance jsou této smlouvě připojeny jako části její.

IX.

Pi. Olga Geislerová obstarává manipulaci a dozor na výrobu a obdrží odměnu měsíčně 60 K pozadu splatnou. Event. zvýšení této odměny státi se může pouze se svolením pana Hauptmanna. Pan František Geisler má za povinnost hlavně o odbyt zboží se starati a má dozor v závodě. Pan František Geisler oprávněn jest bráti se na svůj účet čistého zisku zálohy, avšak jen se svolením a do výše určené panem Hauptmannem. Pp. Manželé Geislerovi zavazují se, že služby a povinnosti na sebe vzaté řádně budou vykonávati.

X.

Do společnosti někoho přibrati vyhrazeno jest souhlasem obou smluvních stran. Pan Josef Hauptmann nesmí vklad svůj nijak zciziti, neb zavaditi, a žádná ze stran nesmí vésti podnik s podnikem společenským konkurující ani bez souhlasu druhé strany do podniku jiného vstupovati.

XI.

Dluhy před podepsáním této smlouvy vzniklé nepadají k tíži při bilanci p. Josefu Hauptmannovi, leč že by je byl výslovně uznal. Taktéž zisk té doby vzniklý k dobru p. Josefa Hauptmanna se nečítá.

XII.

Smlouva tato jest uzavřena na neurčitou řadu let. Úmrtím jedné ze jmenovaných osob smluvních smlouva se nezrušuje, nýbrž nastaví na místo zemřelého dědic, pokud se týče dědicové. Který z více dědiců nastoupiti má, rozhodnou tito sami, musí však to býti osoba svéprávná, mužského pohlaví. Nebylo by takové mezi dědici, zvolí se za souhlasu druhé smluvní strany plnomocník, který však účastní se ve společnosti pouze do té doby, kdyby jeden z více dědiců svéprávným se stal. Dědicové resp. plnomocník, ve společnost vstoupivší mají tatáž práva a povinnosti jako ta strana smluvní, na jejíž místo nastoupil.

XIII.

Smlouva se zrušuje:

- 1) Vzájemným dohodnutím. V případě tom vypracuje se bilance jako na konci roku, a obě strany dělí se pak, jak vylíčeno bylo v odst. VII.*
- 2) Výpovědi jedné ze smlouvajících se stran za šetření ustanovení odst. č. III. V případě tomu, že by výpověď dána byla ze strany pp. manželů Františka a Olgy Geislerových, zavazují se tito pod pokutou 10.000 K, že žádný podobný závod v Království Českém nezřídí a že v žádný podobný závod pod touž pokutou ani jeden ani druhý nevstoupí.*
- 3) V případě tom, že by pp. manželé Geislerovi povinnosti, které jsou v odstavci IV., IX., a X. uloženy jsou řádně neplnili; v tom případě ruší se smlouva ihned bez výpovědi, a kapitál panem Hauptmannem vložený stává se ihned splatným bez výpovědi.*
- 4) Kdyby naskytlo se dané smlouvy více passiv, než která byla uvedena v předložené billanci, tu ruší se smlouva ihned, a kapitál stal se ihned splatným.*
- 5) Pozbytím svéprávnosti jedné strany ze smlouvajících se stran.*

XIV.

Platnost této smlouvy počítá se dnem podpisu smlouvy.

XV.

Závazky pp. Geislerů touto smlouvou převzaté jsou solidární.

XVI.

Úhrady se sepsáním této smlouvy nese každá strana s polovice.

Na Král. Vinohradech dne 31. máje 1901

Josef Hauptmann Olga Geislerová František Geisler

31. 12. 1901 pak Josef Hauptmann vydává dlužní úpis a podepisuje kupní smlouvu na celý podnik manželů Geislerových:

Dlužní úpis

Olga Geislerová potvrzuje tímto, že nám p. Josef Hauptmann k žádosti naší zapůjčil a hotově připočetl obnos per 21.736 K slovy: dvacet jedna tisíc sedm set třicet šest Korun. Vzdávajíce se námitky, že jsme valuty neobdrželi, zavazuje se rukou společnou a nedílnou, že dlužný obnos, počínajíce dnešním dnem, 4% (čtyřmi) zúročujeme a že úroky ty vždy púlletně předem spláceti budeme se rukou společnou a nedílnou, že obnos per – 3 683 K slovy: tři tisíce šest set osmdesát tři korun, k uhrazení osobních výloh zapůjčený zaplatíme kdykoliv na požádání p. Josefa Hauptmanna bez výpovědi. Obnos pak další zbývající per 18.053 K slov: osmnáct tisíc padesát tři Koruny, který nám dříve do našeho obchodu, nyní p. Josefu Hauptmannovi prodaného, zapůjčen byl, zavazujeme se solidárně spláceti tím způsobem že, z podílu na čistém zisku v závodě p. Josefu Hauptmannovi patřícím spláceti se bude také tento dlužný kapitál per 18.053 Korun z naší poloviny na zisku mimo 4% úroky více stanovené ročně 10% z obnosu pro nás vybývajícího jako amortizace našeho dluhu.

Těchto 10% z vybývajícího pro nás obnosu a 4% úroky z dané nám půjčky oprávněn jest p. Josef Hauptmann srážeti si z poloviny čistého zisku na nás připadající při bilanci své i bez našeho svolení. Kdyby celkový čistý zisk závodu činil více než obnos 4000 K, má právo p. Josef Hauptmann i bez našeho svolení obnos polovinu čistého zisku 2000 K přesahující celý ovšem jen z naší poloviny zisku srážeti si na úplatu našeho dluhu. Při to zůstává ovšem p. Josefu Hauptmannovi právo, aby oněch 10% z obnosu pro nás vybývajícího a 4% úroky za zápůjčky nám dané si srazil.

V tomto případě, že by účast naše v závodě z důvodu jakýchkoliv pomínula, zavazujeme se rukou nedílnou zaplatiti kapitál výše uvedený, resp. jeho část zbývající p. Josefu Hauptmannovi ihned bez veškeré výpovědi. Současně jsme oprávněni kapitál nám zapůjčený, výše uvedený per 21.736 Korun zaplatit p. Josefu Hauptmannovi i kdykoliv dříve bez výpovědi.

Tomu na víru naše vlastnoruční podpisy:

Na Královských Vinohradech dne 31. p rosince 1901

*František Geisler
Olga Geislerová*

Kupní smlouva

Uzavřená mezi pp. manžely Františkem Geislerem a Olgou Geislerovou jako prodávajícimu a p. Josefem Hauptmannem jako kupujícím

I.

Pp. Manželé František a Olga Geislerovi prodávají a p. Josef Hauptmann kupuje a tímto již koupil celý závod doposud provozovaný pod obchodní firmou: „První pražská výroba konzerv František Geisler v Praze“ s veškerým zařízením v místnostech obchodních na Král. Vinohradech, Jungmannova třída⁹ č. 43 se nalézajícím, který na místě a osobně p. Josef Hauptmann převzal a jemuž odevzdány byly všechny a každá zvlášť, s veškerými aktivy a passivy, s veškerými pohledávkami obchodními a s veškerým příslušenstvím obchodu za cenu výše uvedenou koupil a do vlastnictví převzal.

II.

Kupní cena 4000 K bez úroků splacena jest tehdá, až bude celý kapitál p. Josefem Hauptmannem pp. manželům Františku a Olze Geislerovým zapůjčený až na obnos 4000 K zaplacen, a teprve potom zaplacená bude kupní cena 4000 K bez úroků tím způsobem, že zbývající obnos 4000 K ze zápůjčky pp manželům Geislerovým dané jakožto placená kupní cena se odepíše.

III.

Současně s prodejem závodu prodají pp manželé František a Olga Geislerovi p. Josefu Hauptmannovi do vlastnictví veškeré a úplné recepty potřebné k výrobě zboží závodu a jsou k bezodkladnému a úplnému jich sdělení p. Josefu Hauptmannovi povinni pod pokutou konvencionální žádnému zmírnění nepodléhající per 2000 K.

IV.

Námitka pro domnělé zkrácení nad aneb pod polovinu ceny prosté místa nemá. Tomu na víru obou stran vlastnoruční podpisy.

Na Král. Vinohradech, dne 31. prosince 1901

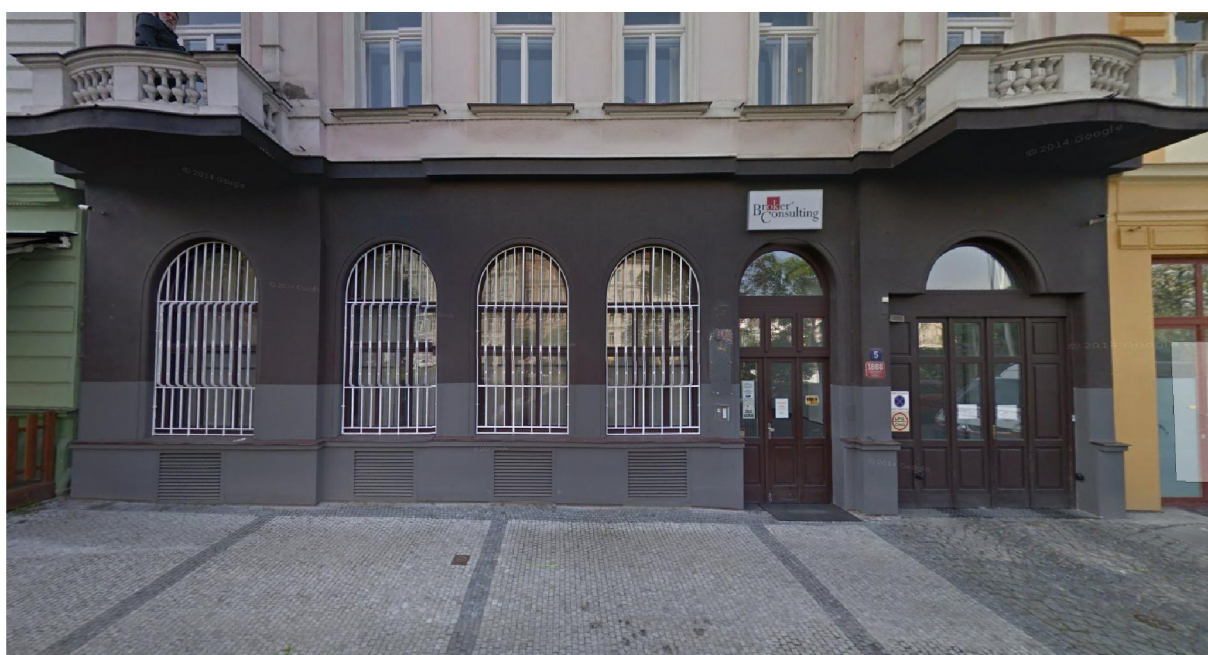
Josef Hauptmann František Geisler Olga Geislerová

---

⁹ dnes Vinohradská třída

Výloha obchodu a sídla společnosti První pražská výroba nejjemnějších polévkových konzerv a specialit Fr. Geisler v Praze Fügnerovo nám. č. 5 (1901) [1]

Praze Fügnerovo nám. č. 5 (2014) [5]

Královské Vinohrady, Vinohradská (Jungmannova) 1008/43 (2015) [4]

V květnu 1901 se Josef Hauptmann s rodinou přestěhují na Královské vinohrady na ulici Havlíčkova¹⁰ 994. Zde bydleli do května roku 1902.

Královské Vinohrady dříve Havlíčkova, dnes Bělohradská 994/68 (2013) [4]

---

¹⁰ dnes ulice Bělehradská

V červnu 1902 se rodina přestěhovala do bytu na ulici Máchova 907/12, taktéž na Královských Vinohradech.

Královské Vinohrady, Máchova 907/12 (2015) [4]

Ulice Máchova Královské Vinohrady, bydliště rodiny Josefa Hauptmanna (1907) [1]

Rudolf Hauptmann (1902) [1]

Otakar Hauptmann (1902) [1]

V roce 1904 ohlásil Josef H. úřadům přesídlení výroby polévkových a omáčkových přípravků na adresu Královské Vinohrady, Komenského¹¹ 681/5.

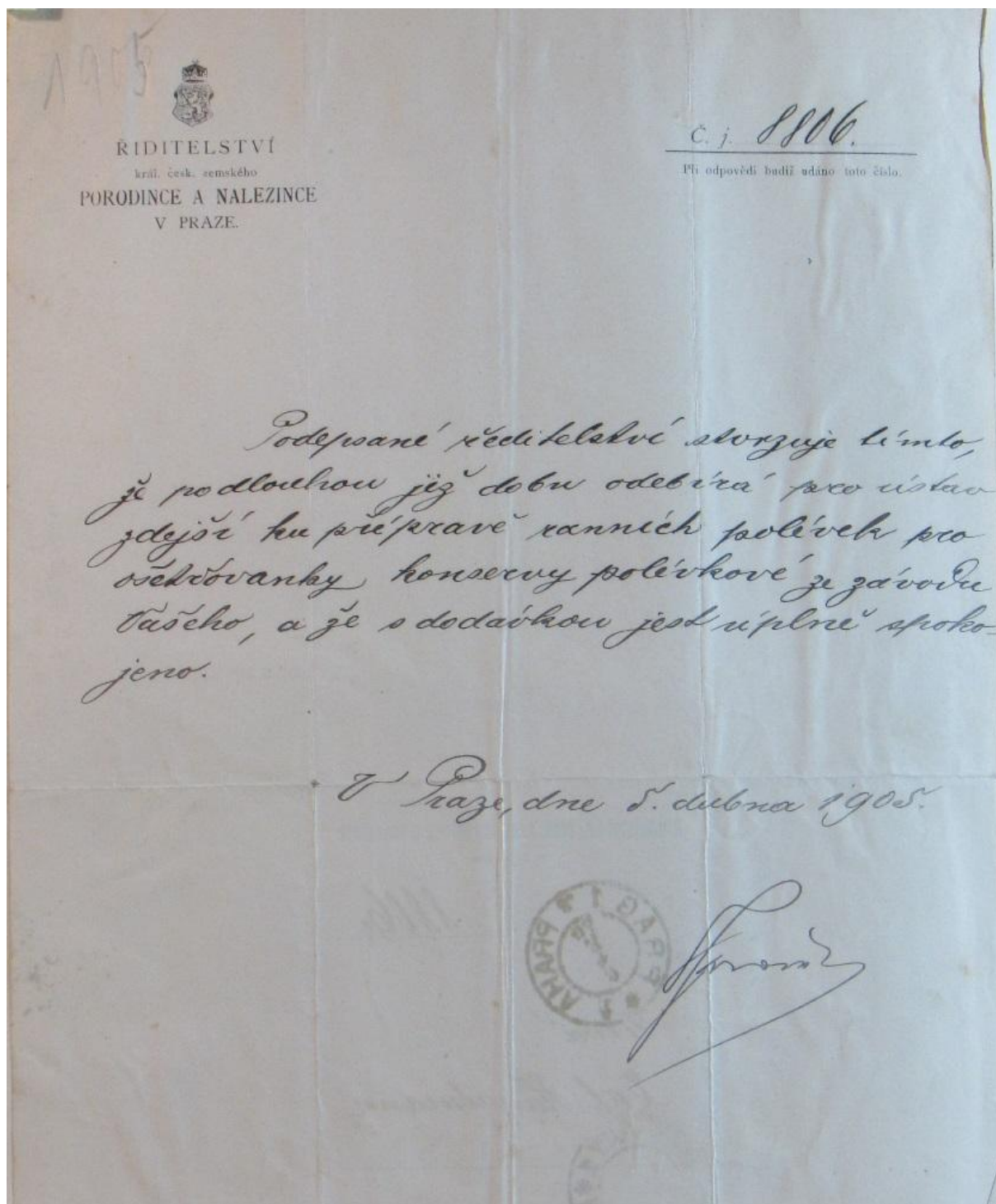

Královské Vinohrady, Belgická 681/5 (2015) [4]

---

¹¹ dnes ulice Belgická

5. dubna 1905 stvrzuje ředitelství porodnice a nalezince v Praze spokojenost s dodávkami polévkových konzerv:

Dopis z porodnice Praha (1905) [1]

Text dopisu:

Podepsané ředitelství stvrzuje tímto, že po dlouhou již dobu odebírá pro ústav zdejší ku přípravě ranních polévek pro ošetřovatelky konzervy polévkové ze závodu Vašeho, a že s dodávkou jest úplně spokojeno.

V Praze, dne 5 dubna 1905

5. června 1905 píše Josef Hauptmann Bratrovi Vilémovi o přistoupení nového společníka do firmy. Tento by měl vstoupit 1. července, vložit 10 000 Zlatých a dostat polovinu firmy. Jak píše: “...*má dát do obchodu 10 000 Zlatých a tak by se značně rozšířil, a pak bych teprve mojí polovičku snad lepší prodal a táhl do Branek...*“

Z toho vyplývá, že firma měla velké dluhy a Josef se snažil firmy zbavit.

1. července 1905, jak předeslal Josef v dopise Vilémovi, dochází k uzavření smlouvy o vstupu jistého Bohumila kupky do firmy.

Text smlouvy:

Královské Vinohrady, 1 července 1905

Pan Josef Hauptmann

Stvrzuji Vám, že uzavřeli jsme spolu dnešního dne ústní smlouvu, jejíž podrobnosti kvůli lepšímu záznamu uvádím:

1.

Pan Josef Hauptmann, továrník na Král. Vinohradech přijímá dnem 1. července 1905 na svého společníka p. Bohumila Kupku. – Týž převezme tímto poloviční cenu závodu, dle inventury 1/7 05 a zavazuje se mimo to vložit do společného podniku další hotovost, odpovídající polovině obchodu v celkové výši K 20.000.-

Při vložení většího kapitálu, úročí se tento plným úrokem 5%ním. –

2.

Každý společník má právo na polovinu čistého zisku, event. nese polovinu ztráty; zastupuje každý firmu právoplatně. – Při větších peněžních operacích potřebí souhlasu obou stran.

3.

Pan Hauptmann obstaráváti bude výrobu, kdežto p. B. Kupka část administrativní, mohou však svoji působnost si vyměňiti.

4.

Každý společník má právo vybrati si měsíčně ku krytí životních výloh obnos K 250.- (dvěstěpadesát)

5.

Vystoupivší společník se zavazuje, že obchodního a výrobního tajemství nikomu ani neprozradí, ani do 5ti let po svém vystoupení v podobném konkurenčním podniku zúčastněn nebude; v případě takovém propadá konvenční pokutě K 10.000 (desettisíc).

6.

V případě úmrtí některého ze společníků přechází veškerá práva a povinnosti na jeho zákonitě dědice. Jedině však se svolením zbylého společníka může některý ze zletilých dědiců, případně poručník nezletilých v závodě činně se účastniti. Jinak mají právo a nároky (jako tichý společník) na polovinu čistého zisku, event.. stejný závazek v případě nahodilých ztrát. –

7.

Výše uvedení společníci uzavřeli společnost tuto na dobu neurčitou. – Stal-li by se, že by buď Josef Hauptmann neb, jeho dědici ze závodu dobrovolně vystoupili, zavazuje se zbylý společník vyplatiti jemu, event. jeho dědicům jako odstupné (mimo jiné, dle knih připadající podíl ze společného závodu) dalších K 8.800 (korun: Osmtisicosmset). Odstupné toto reprezentuje pro pana Hauptmanna zbytek kapitálu, prvotně ku zavedení obchodu vložený, zpět však nenabytý. –

8.

Ve všech ostatních případech, jež zde uvedeny nejsou, platí zákonitá ustanovení. – Se všemi zde uvedenými body této ústní smlouvy úplně souhlasím. –

*V úctě veškeré
Bohumil Kupka*

2. 3. 1906 Ohlásil, prostřednictvím svého právního zástupce, Josef H. okresnímu hejtmanství zavedení výroby cukrovinek. K tomuto angažoval cukráře (továrního manipulanta) J. Matouška. Výrobu polévkových přípravků zachoval.

18. 3. 1906 píše Josef zajímavý dopis Vilémovi a jeho přítelkyni Andulce:

Milý Vilímku a milá Andulko!

Chystám se již delší dobu, Vám opět něco o nás napsati, ale nemohu se pořád k tomu dostat, neb jsem v obchodě od rána do večera a večer jsem již rád, že si trochu odpočinu, neb jsem již dosti unaven a mám hlavu jako škopek; v neděli si též rád odpočinu, jdu dopoledne též do kanceláře, po obědě si lehnu a pak jdem na procházku. V obchodě nemohu teď již psáti. Poněvadž si nemám k tomu ani kde sednout, neb jsem musel poslední místo využítkovat, by jsme tam měli dosti místa; po 14 dní máme výrobu cukrovin a je cestující na cestě a prodá denně asi 80 krabic cukrovinek po 85 – 90 ks a zde prodáváme též asi 20 a poněvadž jest v každé krabici 140 kusů, činí to asi 14.000 kousků denně, což je hodná porce; máme teď 3 cukrářské pekaře a 2 kočí a 10 děvčat.

Teď za měsíc počne pravá sezóna na zboží a mohly by jsme toho ještě jednou tolik prodati; ale myslím, že to nestačíme vyrábět a též nám bude chybět k tomu kapitál, jestli se do té doby p. Kupka neožení. Rád by se ženil, ale nemůže nic rádného sehnati, poněvadž chce pouze evangeličku, brunetu a aspoň 10.000 zl.; katoličku a blondýnu by mohl dostat asi s 15.000 zl. ale nechce tam ani jít se na „blondýnku“ podívat a poněvadž on též nemá valnou postavu, tak to půjde s ním těžko; teď se chce rozhodnout, má-li si vzít jedno děvče, které jeho mladší bratr nechal sedět; s tím by to bylo asi brzy po hromadě, poněvadž se již déle znají.

Obchod s těmito cukrovinkama jest dosti výnosný, a půjde-li nám to tak dále, jak to počíná, tak to slibuje dobrou budoucnost, což by bylo konečně již k přání; neb jsem se na to již dosti načecal. Jak se ti milý Vilímku teď daří? Doufám, že již lepší, a přeji Ti od srdce, by jsi se teď při jaře úplně zotavil a již pořáde úplně zdrav zdrav zůstal. Tynča vás oba srdečně zdraví, děti vám nechají ruce líbat, já se těším na brzké zprávy od vás a v duchu vás oba líbám.

Váš Josef

19¹⁸/₁₁06

Od p. 17/II

8. 3. 1907 Přijímá Josef H. nového cukráře (továrního manipulanta) Josefa Valíše. Tento je přijat místo jistého J. Matouška.

V roce 1907 rodina Josefa Hauptmanna stále bydlí na Královských Vinohradech Máchova 12.

7. 6. 1908 v Praze se scházejí všichni žijící bratři Hauptmannovi. Josef, Filip, Eduard a Vilém. Je to naposledy, kdy se takto dohromady sejdou všichni čtyři bratři, před Vilémovou smrtí.

31. 7. 1908 vystupuje z firmy Josefa Hauptmanna Bohumil Kupka.

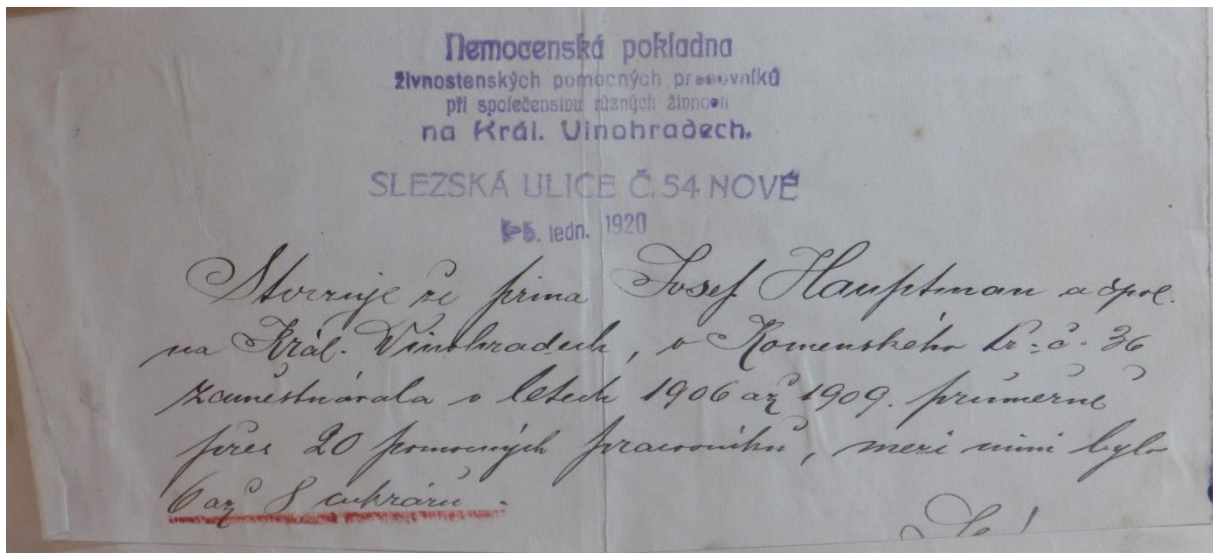
5. 9. 1908 syn Rudolf Hauptmann zmiňuje návštěvu dvou výrobních závodů Josefa Hauptmanna na Královských Vinohradech a to na ulici Komenského (dnes ulice Belgická) a na ulici Krameriova (dnešní ul. Americká), kde se zpracovávalo koření.

20. 9. 1908 si Rudolf Hauptmann do svého deníku zaznamenal:

Vyhořel otcův závod v Krameriově ul. (již po 2, poprvé na ul. Budečské !?); oheň vypukl pravděpodobně prasknutím neuhašeného samovaru a pohltil téměř všechn zařízení a i zásoby. Právě jsem přišel v poledne ze školy, když přiběhl sluha Josef Potěšil a poněvadž otec nebyl doma, šel jsem tam já. Poněvadž hasičů nebylo se možno dlouho dovolat, oheň nabyl velkých rozměrů, tak že už celá střecha (rovná) padla mu za oběť. Velitel jedněch hasičů prohlásil, že ve své praxi takového velikého a zuřivého požáru ještě neviděl. Škoda byla kryta pojištěním, ba otec byl rád, že se zbavil velkých zásob a některého zařízení (snad K 300.-).

Lze se jen dohadovat zda požár byl nehoda nebo snad dávno promlčený pojistný podvod.

V dokumentu z roku 1920 (viz další strana) je zmíněno, že v letech 1906 až 1909 na ulici Komenského č. 36 zaměstnával 20 pomocných pracovníků, mezi nimi bylo 6 až 8 cukrářů.

Potvrzení od Nemocenské pokladny (1920) [1]

Královské Vinohrady, Belgická 114/36 (2015) [4]

5. 9. 1908 píše syn Rudolf ve svém deníku:

Byla u nás sl. R. Michaličková na večeri, koupel a nocleh (nebylo to jedinkrát; často jsem se kvůli ní ostře pohádal s rodiči, neb se mi nelíbilo, že spí v tom tomtéž pokoji, co rodiče; i jiné věci mi byly proti mysli. Vyhrožoval jsem, že půjdu z domu neb vše povím strýci Filipovi. Stav tento potrvál až do mého odjezdu z Prahy do Lvova).

Z této krátké zprávy však nelze vyčíst, kdo dané osoba byla a proč zde přebývala.

Josef Hauptmann také cestuje. Ale jedná se většinou o obchodní cesty. V červnu 1910, pravděpodobně z důvodu nákupu strojů navštěvuje Drážďany (14. – 15. 6.) a Berlín (17. – 19. 6.)

13. – 14. 9. 1910 Josef Hauptmann s tchánem Adolfem Adlerem jeli do Kuršína u Plzně na velkostatek. Tedy také z obchodních důvodů.

17. 9. 1910 přijel do Prahy Fritz Bermann z Branek, Švagr Josefa (vzal si Pavlu, sestru Arnoštky). 19. 9. 1910 pak také spolu odjíždí do Kuršína na tentýž velkostatek (z Rudolfova deníku se dozvídáme, že nepochodili, ale nevíme nic bližšího). Jinak, z rodinou z Branek se navštěvovali často.

V roce 1912 se objevuje jméno Chmel. Měly by to být společník Josefa Hauptmanna. Pravděpodobně Josef Chmel řezník a uzenář, příbuzný Antonína Chmely nejznámějšího výrobce pražské šunky.

* Výhybkář přejet v nádraží vlakem. Minulé so-
 boty v noci byl na seřazovací nádraží v Plzni
 výhybkář Frant. Fišer zachycen železničním vo-
 zem a přejet. Nešťastník zemřel po operaci, při
 níž bylo nutno odříti mu obě nohy.
 * Červivý hrách. (Před soudem odvola-
 cí.) V květnu 1912 prodal obchodník David
 Taussig obchodníku Františku Frydrychovi v
 Turnově 30 pytlů hrachu, z nichž Frydrych od-
 prodal jiným obchodníkům 17 pytlů. Zbytek pak
 dal Taussigovi k dispozici s tím, že hrách je
 stuchlý, nehodící se ani ke krmení, ale že by si
 ho nechal, kdyby mu Taussig něco slevil. Ten
 však neslevil a dal všech 13 pytlů do skladiště
 zasilatele Karla Valhy, který již při odvážení

zboží viděl, že hrách je černý a červivý. — Vice
 než po roce přišel do obchodu Taussigova vý-
 robce konserv Josef Hauptmann a objednal si
 dle vzorku zdravý a suchý hrách s výslovným
 poukazem na to, že dodává své výrobky do ne-
 nemocnice a ústavu pro choromyslné a proto že
 potřebuje zboží jen dobré. Vzorek — dle jeho
 tvrzení — je pěkný a obchodník Taussig mu slí-
 bil, že totéž zboží mu bude dodáno z Turnova,
 kde ho má v uschování. V ustanovený den bylo
 objednané zboží zcela správně v pražárně Maxe
 Jelínka v ulici v Jámě, kde zrovna tehdy musila
 panovati neobyčejná tma, neboť začali dodaný
 hrách beze všeho pražiti. Teprve po delší době
 zpozorovali, že hrách je zkažený a oznámili to
 obchodníkovi Taussigovi, který byl ihned ochot-
 en vzít toto zboží zpět, ale zdráhal se dát ná-
 hradu za to, co bylo již upraženo. Tvrdil, že se
 měl Hauptmann dříve přesvědčiti co dostal a
 neměl pražiti bez prohlídky. Na to učinil výrobce
 konserv na obchodníka trestní oznámení, v dů-
 sledku čehož byl David Taussig žalován pro pře-
 stupek zákona o potravinách. Lékař dr. Nečas
 potvrdil, že hrách byl silně červivý, plný molů
 a proto lidskému zdraví nebezpečný, ježto po
 jeho požití mohly povstati žaludeční katarhy.
 Okresní soudce dr. Homolka odsoudil pak ob-
 chodníka pro přešupek § 14. zákona o potravi-
 nách k pokutě 20 korun. Příklad se dostal
 před odvolací senát, kde obhájce obchodníkův
 dr. Meissner dovozoval, že žalovaný Taussig ani
 nevěděl, jaké zboží bylo z Turnova posláno a že
 vlastní vinu má jedině výrobce konserv Haupt-
 mann, poněvadž se o jakosti zboží nepřesvědčil
 a dal ho beze všeho pražiti. Sám žalovaný po-
 tvrdil u soudu, že dodaný hrách se nehodil ani
 na šrot pro dobytek a je tudíž zavinění Haupt-
 mannovo z toho zřejmo. Taussig prodal hrách
 jako surovinu, z níž měla se teprve státi poživá-
 tina a bylo věci Hauptmannovou, aby tuto suro-
 vinu buď hned předem odmítl, nebo aby ji dal
 přebrati, když ji chtěl upotřebiti. Po řeči zástupce
 Hauptmannova dr. Heitlera, který trval na tom,
 že jde v tomto případě o jiný paragraf trestního
 zákona, nežli o zákon o potravinách, potvrdil
 senát za předsednictví vrchního rady Sabaty roz-
 sudek první stolice v plném znění, hlavně z dů-
 vodu, že obchodník je zodpověden za
 všecko, co jeho jménem bylo z za-
 vodu dodáno.
 * Již zítra v 8 hod večer ve velkém sále na Žo-
 řině konati se bude tah losů loterie české dět-
 ské nemocnice a bude rozhodnuto o štěstí tisíců.
 * Pří-
 Z Brus

Novinový článek o firmě Josefa Hauptmanna (1912) [1]

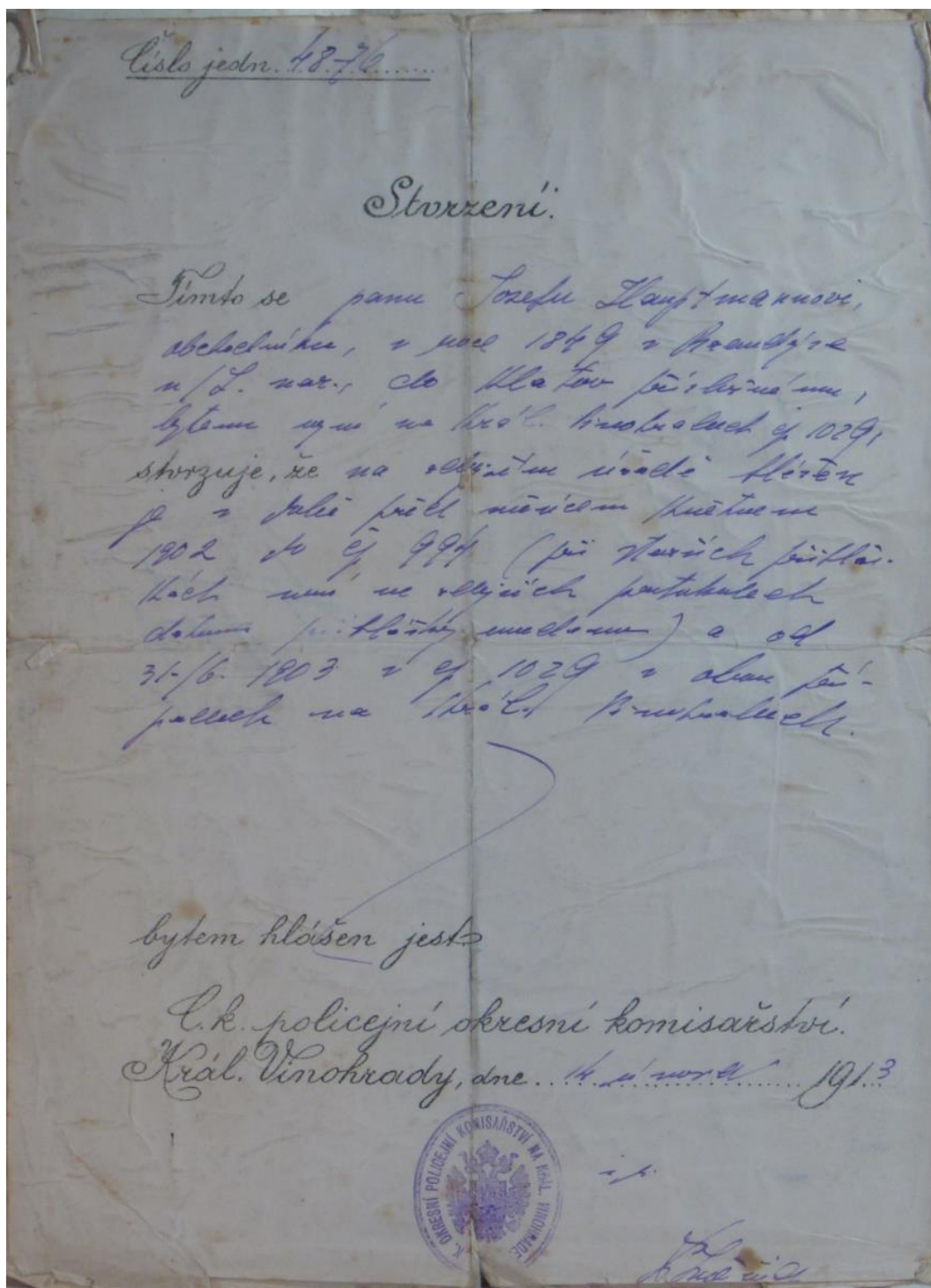
Arnoštka a Josef Hauptmann, vlevo dole (1912) [1]

Josef Hauptmann s neznámou dívkou (1912) [1]

Arnoštka Hauptmannová (1913) [1]

Potvrzení o trvalém pobytu Josefa Hauptmanna (1913) [1]

Text potvrzení k trvalému pobytu:

Stvrzení

Tímto se panu Josefu Hauptmannovi, obchodníku, v roce 1849 v Brandýse n/L. nar., do Klatov přestěhovanému, bytem nyní na Král. Vinohradech čp. 1029, stvrzuje, že na ... úřadě ... je v délce před měsícem květnem 1902 do čp. 994 (při starších přihláškách není ve zdejších protokolech datum přihlášení uvedeno) a od 31. 6. 1903 v čp. 1029 v obou případech na Král. Vinohradech bytem hlášen jest

C. k. policejní okresní komisařství.
Král. Vinohrady, dne 14. února 1913

5. 7. 1913 píše Josef Hauptmann v dopise Rudolfovi, že má ve firmě společníka architekta Šimáčka (asi už delší dobu), který chce svůj podíl prodat, „*poněvadž ho to prý netěší*“ (pravděpodobně se jedná o architekta Jana Šimáčka, který navrhl žižkovskou radnici).

Milý Rudo!

Poslali jsme Ti včera 2 pošt. balíky, ale poněvadž je holka neodnesla, šly až dnes ráno a možná že dostaneš tento dopis dříve, než ty balíky. První novinky Ti musím sdělit, že Otta donesl vysvědčení a šťastně „prolit“, neb má z češtiny a obch. nauk po 5. To víš, že nás to moc netěší a nevím jistě co s ním budu dělat. Hlavní vinu na tom nese arci „maminka“ jako vždy, když jsem jí z počátku roku říkal, že se nic neučí, chránila ho vždy slovy: nemá žádné úlohy. Ke konci se dost namáhal, bylo to ale již pozdě, neb to již nestačil.

Druhá dosti nepřijemná novinka je, že chce architekt Šimáček výrobu „Alo“ pustit, totiž prodat by to i se mnou rád někomu jinému, poněvadž ho to prý netěší a řekl mě, bych se též ohlédl, kdybych někoho našel, kdo by to převzal za odkoupení celého inventáře a zásob; nevím ještě co to bude dělat, ale myslím, že dosti mnoho a proto nevím, zdali to někdo zaplatí. Prodá se toho dost, ačkoliv prodáváme pouze v českých krajinách, ale musí se mít do toho větší kapitál. Kdybych někoho našel, hleděl bych sním vstoupit do spolku by jste z toho měli po mé smrti i vy něco; u Chmela by to arci nebylo. Kdyby to k tomu přišlo, tak myslím, že by jsi mohl hned po vojně vstoupit do naší kanceláře; Ottu bych pak možná dal ještě na 1 roční obchodní školu a zůstal by též při obchodě; arci by bylo při tom hlavní by jste uměli oba dosti němčinu a proto bych byl rád, kdyby jsi se jí za ten 1 rok vojančiny úplně naučil, já sem se jí též za 1 rok v Lokti co studující u strýce Erbena naučil. Bylo by to pro vás všecky štěstí, kdybychom dostali ten obchod opět do ruky bez kapitálu. Inženýr Civin, co s námi chodí na pivo též chuť do toho, ale bojím se, že není obchodník a že se bude bát do toho dát větší obnos peněz. Myslím že řezník Beránek by též do toho šel, poněvadž se mě již několikrát na to ptal, jak to jde a má 4 hoši, které by to též mohli později potřebovat, neb nebude chtít všecky zůstat pohromadě. No uvidíme co za to bude architekt chtít, teď děláme právě inventuru a může si to vše spočítat.

Tyto dni jsme dostali pro Bulharské vojsko poptávku na polévkové konzervy a zaslali jsme vzorky a ceny a možná že dostaneme nějakou objednávku, když se ty hlupáci spolu seperou.

S ... povedem teď asi na architektovo účet spor o výrobu toho „koření“. Jak je to s tou vojančinou a dovolenou? Piš nám hned, jak dostaneš odpověď od vojska, kam budeš rukovat. V Praze by to bylo arci pro Tebe pohodlnější a pro mě levnější, ale nenaučil by jsi se zde němčinu, a tu musíš hlavně a dobře umět, hlavně kdybys šel k obchodu. Od které doby si vezmeš dovolenou a kdy chceš jet. Jak budu vědět zde něco „nového“, tak tak ti to hned sdělím.

Líbá Tě Tvůj otec.

Arnoštka, Otakar, Rudolf a Josef Hauptmannovi (1914) [1]

1914 je Josef Hauptmann členem pražského loveckém klubu (sídlí v hotelu Baška).

5. 3. 1914 píše Otakar v dopise synovi Rudolfovi:

Ohledně toho Srba to tatínek nemá ještě ujednáno, neb ten Chmel nechce prý nic slevit. Kdyby k tomu prodeji došlo, tak to zase nebude dědičné, asi to zůstane tak jak to bylo u Chmela. Se Srbou chce jíti co společník nějaký bohatý bývalý spolumajitel barvírny látek v Úpici, který je obchodník a rozuměl by tomu. Šimáček by slevil, ale chtěl by míti na tom též nějaký podíl. To by dovedl každý co?

4. 5. 1914 Píše matka Rudolfovi v dopise:

Milý Rudo!

Tvůj dopis jsme obdrželi a děkuji ti za Tvoji radu a sděluji Ti krátce jako Ti mám po úvodu, „Již to prasklo!“

No tak dnes se tatínek s nimi, totiž se Srbem a Šourkem rozešel. Posledně již byly proto, tatínka do smrti nechat, hned druhý den se tatínek rozstona a to z toho věčného rozčilení s nimi. Lékař byl dvakráte u tatínka a řekl, když by se k němu přišli ptát, že jim vše řekne a též, že se tatínek nesmí rozčilovat, že by ho mohla ranit mrtvice (řekl totéž mě lékař). Tatínek by byl mohl tam již jít v pondělí, ale advokát Heitler. Který nám vyhrál spor s Propprem, mu radil, když chce s nimi ukončit, aby se hodil nemocen, tak že nic nezvedou. V pondělí jim tatínek poslal dopis, že ještě nemůže přijít, ať se podle toho zařídí, oni dopoledne poslali nám portýra s dopisem, ve kterém tatínka litují, že stůně a žádají od něj recepty, v druhém dopise chtěli v pádu, by tatínek dopis k vůli rozčilení nemohl čísti, bych se neobtěžovala je navštívit. Tatínek recepty neposlal, řekl, že je má architekt, ať jemu řeknou. Byli u něj a včera odpoledne jsem tam šla. Byli oba v kuchyni a dělali zkoušky, oni jsou totiž oba chemikové, byli ke mně vlídní, říkali, že byli u lékaře se ptát (což mě zrovna před tím lékař řekl), že jim řekl, že se tatínek nesmí rozčilovat, tak ať jen jest ještě doma, a ať se šetrí a že již mají nějaké ... receptu a není to pravda, vědí jen něco od té jedné holky, ale nevyznají se a bude to asi čistě zboží, to bez pořádných receptů. Dnes tam tatínek byl, aby konečně tomu byl konec, měli krátkou rozmluvu, ale ostrou, oni totiž tatínka na tu smlouvu žalovat prý nebudou a chtějí, aby tatínek, až bude zdrav, tam chodil, tak tatínek krátce jim řekl, že tam již nepůjde a že mají domluveno. To víš, že by tatínek, až by jim to pořádně rozjel na půl roku, vypověděli se, pak by bylo již pozdě začít vztekat. To není věru od Tebe zlý nápad, ať platí mě do smrti nějakou částku, co Tě napadá, tatínek jim udělal ten návrh, ať mě dají po tatínkově smrti 10 000 korun, ale kde pak, to jsou škudlové, horší ještě než Šimáček, všechny boháče ať vezme čert. Byla bych s tím souhlasila, kdyby tatínek tam mohl obstát, arci ne na výpověď, nýbrž na dožití tatínkovo, ale oni jsou to takový 2 nafoukaní hloupi kluci a chtějí všemu rozumět a do všeho mluvit a tatínkovi nechtějí nechat volnou ruku a to tatínek nesnese a nevyšel by z rozčilení, což by jeho již ne tak pevné zdraví podkopávalo neb rychle ukončilo, čemu člověk přec musí předejít. Též jim tatínek řekl, že kvůli zdraví by tam stále nemohl být, to jim též nevoní, tak halt jedním slovem to nejde. Tatínek přišel dnes zase celý rozčilený domů. Co my milý hochu těch posledních času zažili starostí a nejistoty, Ti nemohu ani říct, máme oba nervy celé zničené. Dnes jest tatínek jako vyměněn, jest veselý a těší se na to, jak si naši továrničku hezky zařídí a že mu to prý nebude dělat žádnou starost „dej Bůh“ ať se mu jeho dílo povede, nejvíce mě tíží ta starost, že bude on snad s tím míti velkou starost. Cívín vloží hned 40 000 Kr. do banky, které tatínek bude mít úplně k dispozici, nechá mu vůbec volnou ruku a bude jen tichým společníkem. Bude-li závod prosperovat, tak není od toho vložit pak ještě 20 neb 40 tisíc Korun. Tatínek arci bude opatrně, pomalu a z rozumem pracovat neb ho nechce v ti peníze připravit a též nám konečně trvalou existenci založit. Na tatínkové jméno to asi nebude, buď na moje aneb nechá tatínek tebe zplnoletit, šel právě kvůli tomu k advokátovi. Vím milý hochu, že se již uživiš, ale myslím si, že proti tomu budeš, když ti hezkou továrnu zavedeme, vid'?

Povedete to jednou oba, jen ať nám Bůh dá štěstí! Tatínek pojedje as v pondělí do Berlína nakoupit stroje a též lepší recept na koření, chce ho dát levněji než Magi, Graf a Sab a chce tak prorazit. Tatínek Ti posílá dnes 50 Kr do bytu, snad to měsíčně Ti stačí, ano? Míla již koncem května jede domů, Eda jest ještě doma. Union stojí měsíčně 3 Kr. 60 hl., měsíčně, má ti Otta objednat a na jak dlouho, když budeš v červnu přeložen. Zítř ráno přijede nábytek. Fritz má totiž přijet snad zítř. Piš zas brzy hochu! To jsem Ti toho naškrábala. Zde stále prší a jest zima, my ted' prvně topili.

Tatínek dobře nevypadá, snad se brzy zotaví.

Srdečně Tě všichni zdravíme a libáme.

Tvá Mamička

29. 4. 1914 Píše Jan Cívín Josefu Hauptmannovi:

Panu

Josefu Hauptmannovi

Na Král. Vinohradech!

V případě, že byste se s nynějšími majiteli firmy „Alo“ rozešel, zavazuji se vstoupiti s Vámi do spolku s kapitálem do 40 000 K (slovy čtyřicet tisíc Korun), a vedli bychom to společnou rukou. (Dole poznámky).

Král. Vinohrady, 29. dubna 1914

Jan Cívín

Podepsaný váže se tímto smlouvou do 15. května t. r., do které doby musí býti věc vyřízena.

16. 5. 1914 pak Josef Hauptmann podepisuje prozatímní smlouvu s Janem Cívínem:

Prozatímní smlouva (doplňky nejsou vyloučeny)

která se stává dnešního dne mezi p. Jos. Hauptmannem na Král Vinohradech továrník a p. Janem Cívínem inž. na Král. Vinohradech jak uvedeno:

1) Pan Josef Hauptmann přebírá p. J. C. co společníka do jeho tovární výroby a p. J. C. se zavazuje k zavedení toho závodu vložit částku per K 40 000 k rukoum závodu. Obnos, který se z této sumy vydá na zařízení, bude se 10% amortizovat k rukám p. J. C. z celého kapitálu tedy 40 000 K zúrokuje se k rukoum p. J. C. 6%.

Bilance musí býti provedena nejméně jednou do roka.

2) Z čistého zisku obdrží po odečtení uvedených nahoře úroků z amortizace a vloženého kapitálu polovinu rodina p. Hauptmanna a polovinu rodina p. Jana Cívína.

3) Potřebné obnosy na zařízení a k pořízení různých surovin, plac. nájmu, platy dělnictva, vykonávají po obapolním srozumění.

4) Veškerá soukromá výroba poživatin po podepsání definitivní smlouvy odpadá a případně společnému závodu. Při tom se zavazují oba společníci, že žádné vedlejší výroby poživatin nepovedou.

5) Každý společník má právo vybrati si měsíčně ku krytí životních výloh obnos per 300 K předem, v případě nutné potřeby si může vybrati 400 K.

6) V případě úmrtí jednoho ze společníků, přechází veškerá práva a povinnosti na jeho zákonné dědice; při tom má přednost vždy nejstarší člen rodiny.

7) Do 31. prosince 1914 stanoveno bude pod jakým jménem se firma dá protokolovati.

8) Ve všech případech, které zde uvedeny nejsou, platí zákonitá ustanovení.

S touto smlouvou souhlasí obě strany, na důkaz toho vlastnoruční podpisy.

Král. Vinohrady, dne 16. května 1914.

19. 5. 1914 Josef obchodně v Německu, v Berlíně

14. 7. 1914 Josef obchodně v Německu, v Berlíně a Drážďanech.

18. 7. 1914 Svolalo Okresní Hejtmánství komisi ke kolaudaci nových prostor pro výrobu firmy Josefa Hauptmanna. Ale vzhledem k mobilizaci před blížící se válkou se tato uskutečnila až 5. 3 1920. Tyto výrobní prostory byly na Královských Vinohradech, Řipská 542/23. Zde pak probíhala výroba až do roku 1924, kdy došlo k úpadku firmy.

Výrobní prostory ve dvoře domu Královské Vinohrady Řipská 543/23 (2015)

Zaměstnanci firmy Josef Hauptmann a spol. (1914) [1]

26. 7. 1914 Částečná mobilizace,
31. 7. 1914 Všeobecná mobilizace. Josefův syn Rudolf, který je v tu dobu na vojně, je poslán na ruskou frontu.
7. 9. 1914 Rudolf Hauptmann na frontě padl, pohřben je pravděpodobně v nějakém hromadném hrobě (bylo to na Rusy obsazeném území). Zahynul u obce Telatyn v Haliči¹²

Rudolf před odjezdem na frontu (foceno 26. 7. 1914) [1]

---

¹² dnes nachází ve východním cípu Polska, severozápadně od Lvova.

16. 2 1916 si zapisuje Otakar do svého deníku:

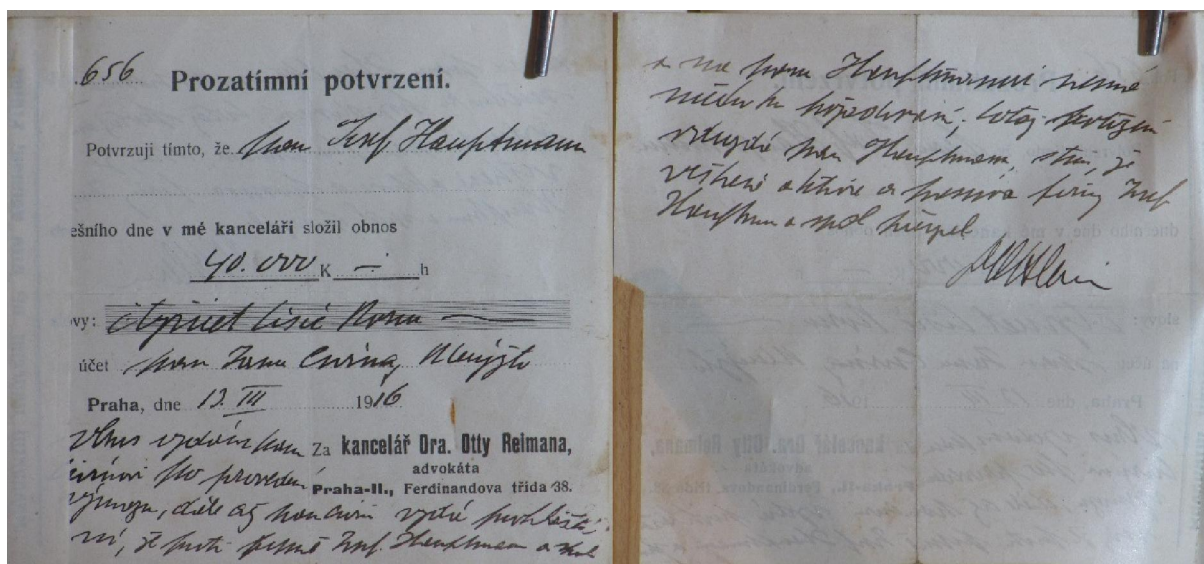
Návrh ing. Cívina na rozejtí smírnou cestou, by mu tatínek vyplatil 40 000.- (příští týden mělo býti stání „první rok“), po dlouhém umlouvání v kanceláři do 1/4 na 9 večír umluveno aby vyplatil mu tatínek 35 000.- K, začez on z obchodu vystoupí (vstoupil doň předloni vkladem 40 000 K). Nechtěl vystoupiti ani za 200 000.-, ale nyní byl téměř nucen, neb v pondělí má rukovati. Při umlouvání byl přítomen tatínek, pan ing. Cívín, maminka a já.

19. 2. 1916 pak píše:

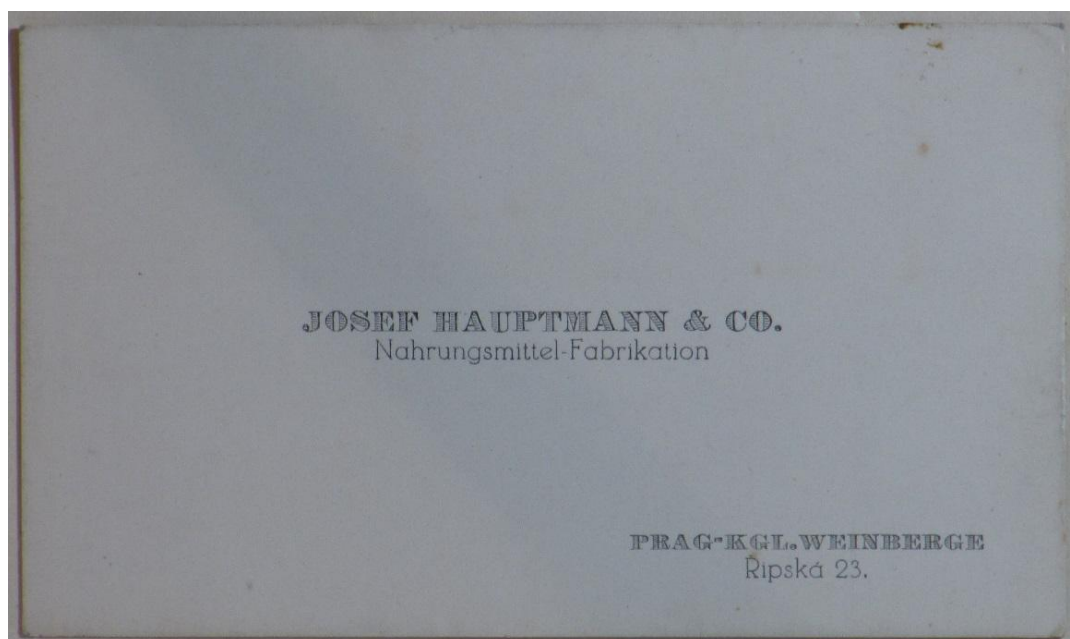
Společník Cívín praví, že obchod předá, nenaskytne-li se žádný společník, který by mu alespoň jeho vklad (K 40 000) vyplatil (až nebylo vyjednáno, ale co on tvrdí), díle že obchod předá až když mu tať peníze vyplatí u notáře a C. je rádně kvituje (což též nebylo ujednáno!!). Nyní prý není času jíti k notáři, až dostane dovolenou (!?) – v pondělí asi rukuje! Úsudek: chce asi vydobýti 5 000 K k těm 35 000!

21. 2. 1916 Cívín rukoval a brzy prý přijede záležitost urovnat.

13. 3. 1916 vkládá Josef Hauptmann 40 000 K u advokáta Dr. Otty Reimana ve prospěch ing. Cívina.

Vklad ve prospěch ing. Cívina u notáře (1916) [1]

Vizitka Josefa Hauptmanna (1916) [1]

Sestry Arnoštka Hauptmannová a Paula Bermannová (1917) [1]

7. 8. 1917 bydleli Hauptmannovi ještě na Máchově ulici. O něco později je uváděná adresa Slezska 1390/25.

Královské Vinohrady, Slezska 1390/25 (2014) [5]

Postupně se se Josef snaží předávat továrnu svému jedinému synovi Otakarovi. 17. 4. 1918 ohlašuje Otakar na c.k. okresním hejtmanství provozování výroby poživatin (z dnešního pohledu takový živnostenský list).

7. 6. 1918 píše Otakar matce: ...*mrzí mě, že továrna už úplně „zařvala“*, *doufám však v lepší obrat.*

Arnoštka Hauptmannová a Josef Hauptmann (1918) [1]

Setkání celé rodiny Hauptmannů. Z levé strany zhora:
Filip, sestra (Anna, Karolína, nebo Otilie), Eduard, sestra (Anna, Karolína, nebo Otilie), Josef, poslední sestra
(Anna, Karolína, nebo Otilie). (1919) [1]

Josef Hauptmann se synem a ženou (1919) [1]

Filip se ženou, Josef se ženou a synem Ottou, Anna, Karolína a Otilie (1918) [1]

Setkání celé rodiny Hauptmannů. Z levé strany zhora: Zdeněk, Jaroslav, Eduard, Eduard ml., Marie, pak 2 sestry (Anna, Karolína, nebo Otilie), Filip, Arnoštka, Josef, Otakar, poslední sestra (Anna, Karolína, nebo Otilie). (1919) [1]

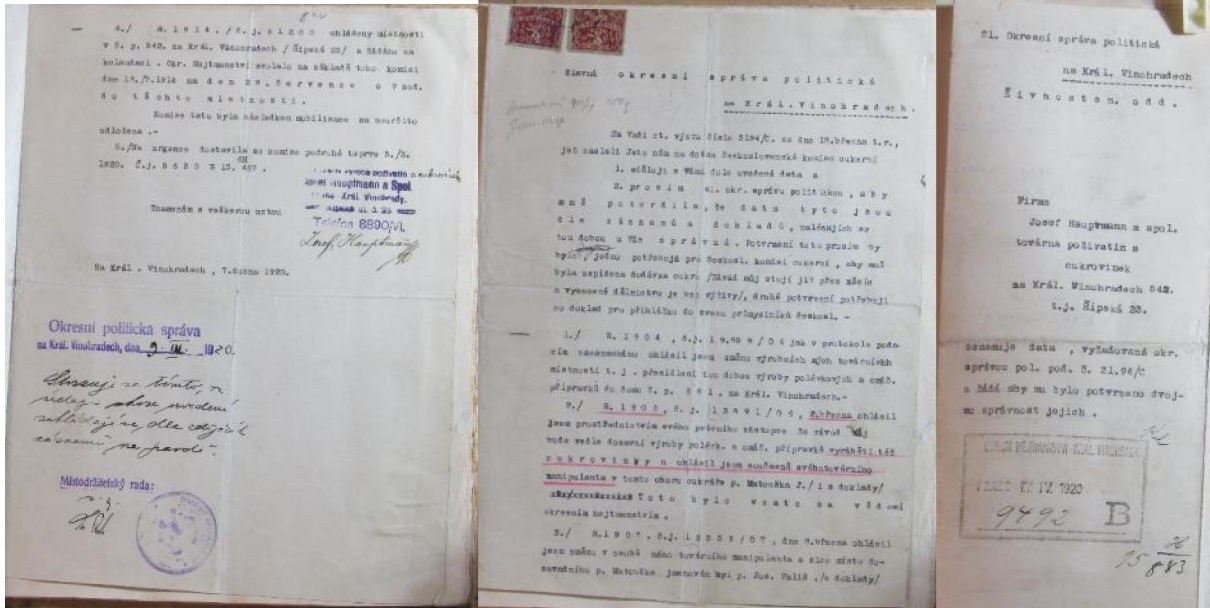
Na přelomu roku 1918 a 1919 se konal soud u okresního soudu Královské Vinohrady s Josefem Hauptmannem. Byl obviněn, že falšoval polévkový přípravek vysokým podílem soli. 23. 12. 1918 byl vyhlášen rozsudek k peněžité pokutě 200 K. Tento skutek se měl udát na podzim roku 1917.

24. 3. 1919 pak U odvolacího zemského soudu byl Josef Hauptmann zproštěn viny.

27. 5. 1919 byl Josef Hauptmann jmenován ministerstvem pro zásobování lidu náhradníkem poradního sboru pro otázky potravinových náhražek, za výrobu poživatin různého druhu.

5. 3. 1920 se sešla komise k dodatečné kolaudaci výrobních prostor Královské Vinohrady, Řípská 542/23, o kterou Josef H. požádal těsně před válkou, a z důvodu mobilizace se neuskutečnila.

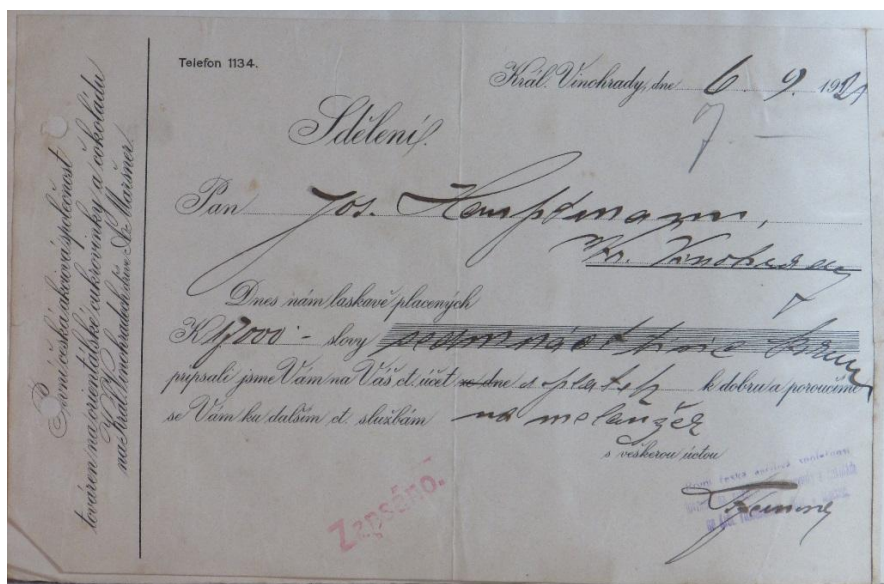
7. 4. 1920 si Josef H., korespondencí s Okresní Politickou Správou, potvrzuje některá data o firmě, v němž je i více zmíněná kolaudace. Viz foto níže:

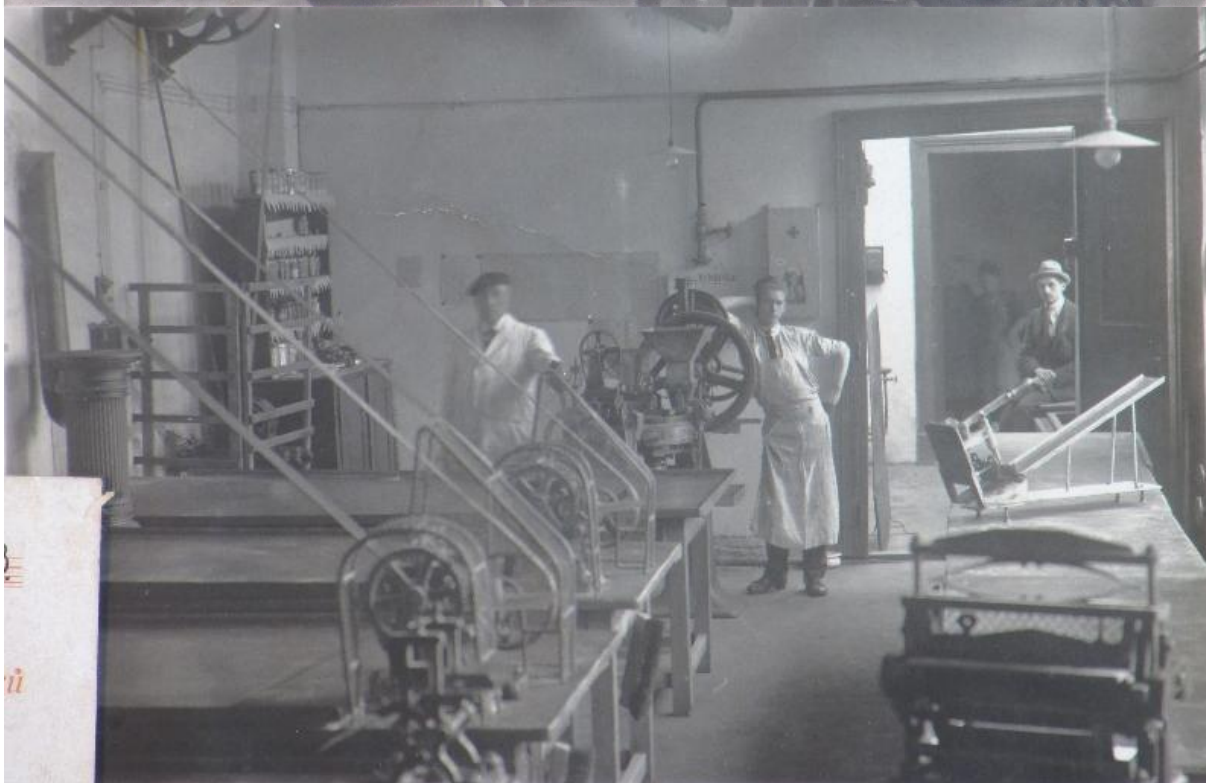
Korespondence Josefa Hauptmanna s Okresní Politickou Správou (1920) [1]

22. 4. 1920 se dozvídáme od Československé komise cukerní, že byl firmě Josef Hauptmann a spol. přidělen na první a druhé čtvrtletí 1921 po 60 q cukru ve formě homolí. Cena za 100kg je 576K.

Z 6. 9. 1921 se dochovalo potvrzení o zaplacení firmě Josef Hauptmann od čokoládovny, později nazývané Orion. Z účtu je patrné, že Josef H. jim musel něco dodávat.

Potvrzení o zaplacení firmě Josef Hauptmann od čokoládovny, později nazývané Orion (1921) [1]

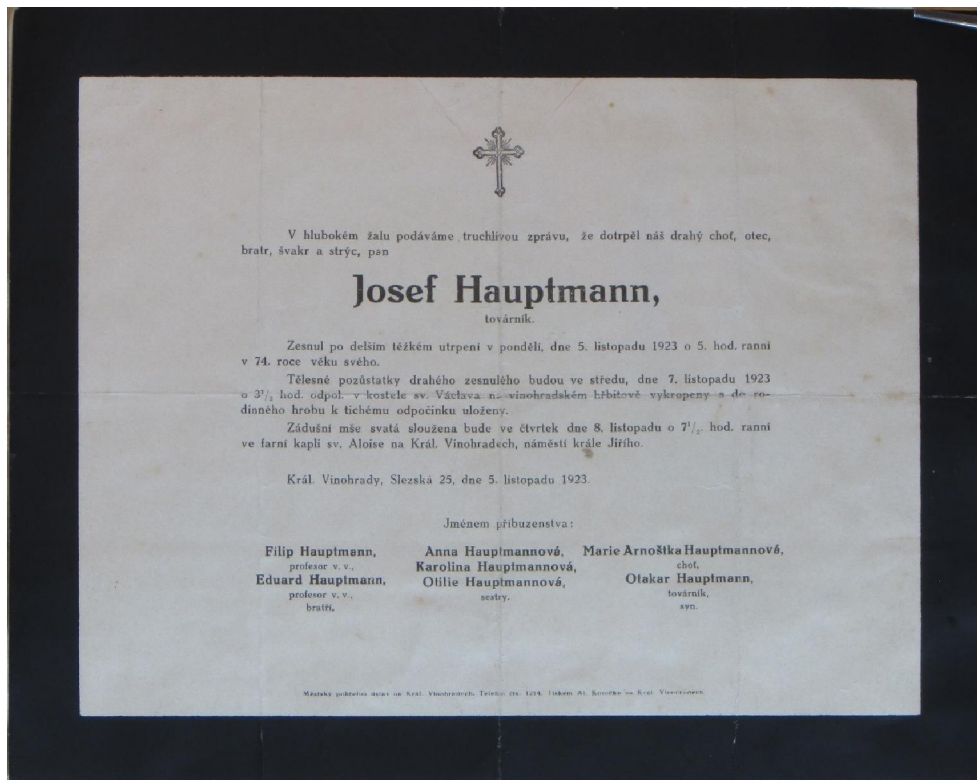
1923, Hauptmannova továrna, Řipská 23 (1923) [1]

V roce 1923 je v archivu Otakara Hauptmanna zmínka o nějaké Mari Barešové, posluhovačce v domácnosti Josefa Hauptmanna (bydlela ve Vršovicích, Bulharská 622).

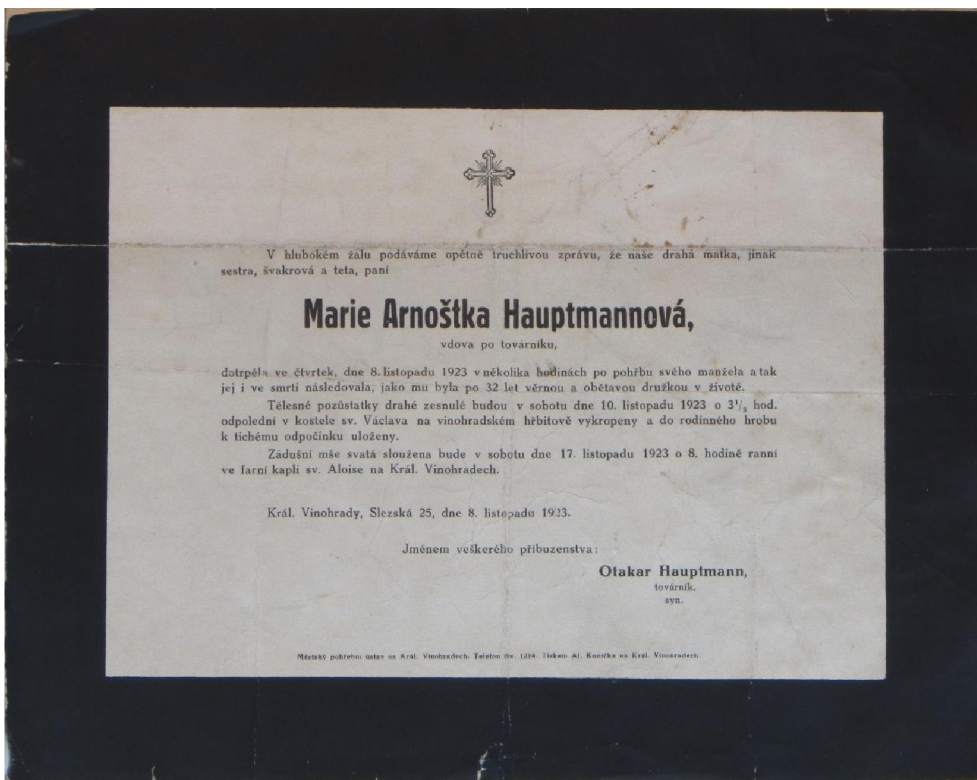
3. 9. 1923 Josef Hauptmann jde na rentgenologické vyšetření štítné žlázy, je mu nalezena rakovina. Lékaři uvažují o operaci, kterou ale zamítnou.

5. 11. 1923 Josef Hauptmann umírá

8. 11. 1923 se konal pohřeb Josefa a několik hodin po pohřbu umírá i jeho žena Arnoštka. Trpěla cukrovkou a pohřeb pro ní asi byl nápor. Pohřeb se konal 17. 11. 1923.

Parte Josef Hauptmann (1923) [1]

Parte Arnoštka Hauptmannová (1923) [1]

Úmrtí. Na Král. Vinohradech zesnula 8. listopadu
 paní Marie Arnoštka Hauptmannová, vdova po
 továrníku. Dotrpěla v několika hodinách po pohřbu
 svého chotě, jemuž byla po 32 let věrnou i oddanou
 družkou a jehož i ve smrti následovala. Pohřeb její
 koná se v sobotu dne 10. listopadu o 3¹/₂ hod. odpo.
 z kostela sv. Václava na hřbitově vinohradském k je-
 jímu manželu.
 Poděkování. Všem, kdož našeho drahého otce na

Úmrtí Arnoštky Hauptmannové, novinový článek (1923) [1]

Hrob Hauptmannů (1923) [1]

Hrob Hauptmannů (2013) [1]

Seznam zdrojů

- [1] Archiv Otakara Hauptmanna
- [2] archivnimapy.cuzk.cz/mapy
- [3] <https://cs.wikipedia.org/wiki/Re%C3%A1lka>
- [4] <https://mapy.cz>
- [5] <https://www.google.cz/maps>